

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΤΟΣ ΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΙΟΥΝΟΥ 1957 | ΑΡΙΘ. 11

ΜΙΑ ΠΑΛΑΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΛ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΝ

Ὁ ἐξάιρετος διηγηματογράφος Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης, πού πάντα διεκρίνετο γιά τήν σταθερήν χριστιανικήν του πίστιν καί γιά τόν αὐστηρόν του δρόμον πάνω στά ὀρθόδοξα δόγματα, ὁ φιλόθρησκος ἐκεῖνος λοιπόν διηγηματογράφος ἔγραψε καί μίαν μελέτην γιά τά προσόντα τῶν ἱερέων μας, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη τὸ 1896 στό ὠραῖον λεύκωμα «Ἡ Ἑλλάς κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας». Ἡ μελέτη ἐκείνη εἶχε τίτλον «Ἱερεῖς τῶν πόλεων καί ἱερεῖς τῶν χωρίων». Ἐδιαβάσθη πολὺ καί ἐπροκάλεσε πολλὰ συζητήσεις καί τότε πού ἐδημοσιεύθη, ἀλλὰ καί ἀργότερα. Οἱ ἰδέες τοῦ ἀειμνήστου λογοτέχνου, ὅπως παρουσιάζονται σ' αὐτὴ τὴν μελέτη, εἶναι πολὺ συντηρητικῆς καί προσέτι ἄξιες πολλῆς προσοχῆς, ἀλλὰ προκαλοῦν συζητήσεις σχετικὰ μὲ τὴν ἀξία τῆς ἀρτίας μορφώσεως τῶν ἱερέων μας.

*

Ἄς ἰδοῦμε λοιπόν πρῶτα τίς ἰδέες, πού ἐκθέτει σ' αὐτὴν τὴν μελέτην ὁ Ἀλ. Παπαδιαμάντης, κ' ἔπειτα θὰ ἐξετάσωμεν τίς ἀντιρρήσεις καί τίς σχετικῆς συζητήσεις.

Ἀρχικὰ ὁ Παπαδιαμάντης, στὴ μελέτη του, συζητεῖ τὴν διάκρισιν μεταξὺ ἱερέων τῶν πόλεων καί ἱερέων τῶν χωρίων. Καί δὲν βρῖσκει διάκρισιν ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πλοῦσιον ἢ ἀπλὸ ντύσιμο, ἀλλὰ καί τὸν ἔγγαμον ἢ ἄγαμον βίον. Γιατὶ ἐκεῖνα τὰ χρόνια, ὡς παρατηρεῖ, ὑπῆρχαν στὴν πρωτεύουσα πολλοὶ ἱερομόναχοι ἐφημερεύοντες, πού εἶχαν τὸ ὄφθικιον ἀρχιμανδρίτου. Αὐτοί, ὡς γράφει, ἀφείλουσι νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὰς Μονὰς των» καί οἱ ἐνορίες τῶν πόλεων νὰ μείνουν στοὺς ἐγγάμους ἱερεῖς.

Παρακάτω ὁ λογοτέχνης μας δὲν θεωρεῖ καλὴν τὴν διαίρεσιν τῶν ἱερέων σὲ τάξεις. Ὑποστηρίζει ἔπειτα τὴν ἀνάγκην νὰ μι-

σθοδοτοῦνται οἱ ἱερεῖς καὶ νὰ ἰδρῶθῃ σχετικὸν ταμεῖον. Αὐτὰ ἀργότερα ἔγιναν πραγματικότης, ὅπως εἶναι γνωστόν. Ἐξ ἄλλου κατηγορεῖ τὴν κακὴ ἀνάμιξη τῆς πολιτικῆς στὸ διορισμὸ τῶν ἱερέων. Μὰ σήμερα τέτοια ἀνάμιξη εἶναι εὐτύχημα ποῦ ἔχει ἐκλείψει.

Συζήτεῖ κατόπιν ὁ Παπαδιαμάντης τὸ σπουδαῖο ζήτημα τῆς μορφώσεως τῶν ἱερέων μας. Ἀρχίζει ὅμως ἀπὸ μίαν ἀμφίβολη διαπίστωση. Γράφει ὅτι «ἀπὸ τὰς ἱερατικὰς σχολὰς ἐβγήκαν ὀλίγιστοι καλοὶ ἱερεῖς» καὶ πολλοὶ δικηγόροι καὶ γιατροί. Καὶ συμπεραίνει: «Τὸ ράσον δὲν κάμνει τὸν μοναχὸν καὶ τὸ ἱεροδιδασκαλεῖον δὲν κάμνει τὸν ἱερέα».

Συμπληρώνει ἔπειτα ἔτσι τὶς σκέψεις του: «Πρέπει ὁ ἱερεὺς νὰ ἔχη κλίσην μὲ ἰῶτα καὶ πρὸ πάντων μὲ ἦτα... Πρέπει νὰ ἔχη πῦρ μέσα του. Τίς θὰ κλέψῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸ τὸ πῦρ; Τίς θὰ ἐμφυσήσῃ τὴν πίστιν, τὴν πνοήν, τὴν ζωήν; Τίς θὰ θερμάνῃ τὴν τέφραν; Μεταξὺ τῶν ὑπαρχόντων ἱερέων ὑπάρχουσιν ἀκόμη πολλοὶ ἐνάρετοι καὶ ἀγαθοὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία. Εἶναι τύποι λαϊκοί, ὠφέλιμοι, σεβάσιμοι. Ἄς μὴ ἐκφωνῶσι λόγους. Ἐξεύρουσιν αὐτοὶ ἄλλον τρόπον πῶς νὰ διδάσκωσι τὸ ποίμνιον». Ἔτσι ὁ λογοτέχνης μας ὑποτιμᾷ σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἀνάγκη τῆς μορφώσεως τῶν ἱερέων. Καὶ προχωρεῖ σ' ἓνα σχετικὸ παράδειγμα. Γράφει ὅτι γνωρίζει ἓναν ἱερέα στὰς Ἀθήνας, ποῦ εἶναι ταπεινότατος καὶ ἀπλοϊκώτατος, ποῦ δὲν δίνει καμμιά σημασία στὸ χρῆμα, ποῦ ἔχει πολλὰς ἀρετάς... Ἀλλὰ προσθέτει, ὅτι ὁ ἱερεὺς αὐτός, τὸν ὁποῖον ἐπαινεῖ, εἶναι «ὀλίγον βραδύγλωσσος καὶ περισσότερον ἀγράμματος». Ἐπεξηγεῖ μάλιστα ὅτι καὶ στὰς εὐχὰς καὶ στὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον λέγει λέξεις ἐσφαλμένας! Ὡστόσο ὁ Παπαδιαμάντης τὸν θεωρεῖ ἀξιαγάπητον, ἀφοῦ εἶναι ἀπλοϊκὸς καὶ ἐνάρετος.

Κάμνει ἔπειτα ὁ λογογράφος μας καὶ μιὰ φανταστικὴν ὑπόθεσιν. Γράφει, ὅτι ὑποθέτει αὐτὸς ὁ ἀμόρφωτος ἱερεὺς νὰ εἶχε σπουδάσει σὲ ἱεροδιδασκαλεῖον. Καὶ βρίσκει, ὅτι δὲν θὰ ἦτο καλλίτερος, ἂν καὶ θὰ ἐξεφώνει λόγους. Ἄν αὐτοὶ οἱ λόγοι ἦσαν μόνον λόγια, ἄς ἔλειπαν. Ἐδῶ ὁ Παπαδιαμάντης γράφει καὶ σχετικὰ μὲ τὸ κήρυγμα: «Ἐὰν ὑπάρχῃ κάπου ἱερεὺς τις καὶ ἀληθῆ παιδεῖαν καὶ μὲ ἀληθῆ ἀρετὴν, ἄς ὀμιλῇ. Ἄλλως ἄς ἀναγινώσκωνται ἐπ' ἐκκλησίαις αἱ ὀμιλίαι τῶν Χρυσοστόμων καὶ Βασιλείων, μεταφρασμέναι εἰς τὸ ἀπλοῦν, τὰ Κυριακοδρόμια τοῦ Θεοτόκῃ κλπ.»

Εἶναι λοιπὸν φανερόν, ὅτι ὁ Παπαδιαμάντης δὲν δίνει τὴν σωστὴν σημασίαν στὴ μὲρφωση τοῦ κλήρου. Δίνει μεγαλύτερη

ἀπό ὅση πρέπει ἀξία στοὺς ἀμόρφωτους ἱερεῖς. Παρακάτω σὰν νὰ τὸ καταλαβαίῃ αὐτό. Καὶ ἀποτείνεται στὸν ἑαυτό του καὶ ἐρωτᾷ: «Ἐπὶ τίνος βάσεως στηρίζεις λοιπὸν τὴν βελτίωση τοῦ Κλήρου; Μήπως ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀγραμματοσύνης;» Καὶ ἀπαντᾷ ἀμέσως ὁ ἴδιος: «Μὴ γένοιτο! Δὲν εἶπα ὅτι ἀποκρούω καθόλου πᾶσαν ἐξ ἀγαθῆς προαιρέσεως γινομένην ἀπόπειραν. Καλὰ εἶναι καὶ τὰ ἱεροδιδασκαλεῖα, καλὸν καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον... Πλὴν ὅλα ταῦτα μόνον σχετικὴν ἀξίαν ἔχουσι. Πολὺ οὐσιωδέστερα καὶ λυσιτελέστερα εἶναι ἄλλα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνάγονται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς νομοθετικῆς προνοίας, ἀλλ' εἶναι ὅλως ἠθικὰ καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐπιβάλλονται». Τοιαῦτα θεωρεῖ τὸ νὰ παύσῃ ἢ περιφρόνησῃ τῆς θρησκείας ἀπὸ μερικοὺς μορφωμένους, τὸ νὰ συμμορφωθῇ ἢ λεγομένη «ἀνωτέρα τάξις» μὲ τὰ ἔθιμά μας, νὰ ἀσπασθῇ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις καὶ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν ξενομανία. Προσθέτει ἀκόμη ὅτι πρέπει νὰ γίνουν στὸν τόπο μας καὶ τ' ἀκόλουθα: «Νὰ μὴ νοθεύωνται τὰ θρησκευτικὰ καὶ τὰ οἰκογενειακὰ ἔθιμα. Νὰ καλλιεργηθῇ ἡ σεμνοπρεπὴς Βυζαντινὴ παράδοσις εἰς τὴν λατρείαν, εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν ναῶν, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν. Νὰ μὴ μιμούμεθα πότε τοὺς Παπιστὰς καὶ πότε τοὺς Προτεστάντας. Νὰ μὴ χάσκωμεν πρὸς τὰ ξένα. Νὰ στέργωμεν καὶ νὰ τιμῶμεν τὰ πάτρια». Μέσα σὲ μιὰ κοινωνία, ποὺ δέχεται καὶ κάμνει αὐτά, καὶ ὁ ἱερεὺς βελτιώνεται καὶ βρίσκει ἔδαφος νὰ δράσῃ.

Αὐτὰ περίπου γράφει ὁ Παπαδιαμάντης καὶ τελειώνει τὴν μελέτην του ἔτσι:

«Ἄς εὐχηθῶμεν οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ εἶναι ἀξιοὶ τοῦ εὐκλεοῦς πορελθόντος καὶ διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐν Χριστῷ παιδείας ν' ἀναδειχθῶσιν ἱκανοί, ὅπως διδάσκωσι τὸν χριστεπώνυμον λαόν, καὶ διὰ τοῦ λόγου, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τοῦ παραδείγματος, τὰς ὁδοὺς τοῦ Κυρίου».

*

Πραγματικὰ ὁ εὐσεβὴς διηγηματογράφος μας στὴν μελέτην του γράφει πολλὰ σωστὰ καὶ διδακτικά. Αὐτὸ ὁ εἰλικρινὴς συζητητῆς δὲν μπορεῖ νὰ μὴ τὸ ἀναγνωρίσῃ. Ὡστόσο εἶναι φανερόν, ὅτι θέτει σὲ πολὺ μικρὴ θέσιν τὴν μόρφωση τῶν ἱερέων μας. Αὐτὸ τὸ ἔχουν παρατηρήσει πολλοὶ μελετητῆς καὶ συζητητῆς.

Ἰδιαιτέρα ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δ. Σ. Μπαλάνος σὲ μιὰ μελέτη του γιὰ τὸν Παπαδια-

μάντη, πού ἐδημοσιεύθη στὸ περιοδικὸ «Νέα Ἑστία» (στὸ τμητικὸ γιὰ τὸν διηγηματογράφο μας τεῦχος τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1941) κατηγορεῖ τὸν λογοτέχνη μας γιὰ τὴν συντηρητικότητά του, γιὰ τὶς ὑπερβολές του, γιὰ τὴν συμπάθειά του πρὸς τοὺς ἀμορφώτους κληρικούς καὶ γιὰ πολλὰ ἄλλα. Καὶ συμπεραίνει: «Ὁ Παπαδιαμάντης ἦτο σπουδαῖος διηγηματογράφος, ἰδίως ἐξαιρετος ἠθογράφος, κάλλιστος ψάλτης, ὅπως τοῦλάχιστον βεβαιοῦν οἱ ἀκούσαντες, εὐσεβής, ἀπλοῦκός χριστιανός, βαθὺς γνώστης τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ... ἕως ἐκεῖ· οὔτε ἀγωνιστὴς ἦτο, οὔτε ἀνακαινιστὴς, οὔτε οἰκοδόμος, οὔτε πρωτοπόρος, οὔτε βαθὺς τῆς θεολογίας μύστης». Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Μπαλάνος γράφει ὅτι τὰ εἰδικῆς θρησκευτικῆς ὕλης ἄρθρα τοῦ Παπαδιαμάντη, ὡς αὐτὸ πού ἀναφέραμε παραπάνω, «πᾶν ἄλλο μαρτυροῦν ἢ βαθεῖαν θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ εὐρυτέραν ἀντίληψιν τῶν ζητημάτων».

*

Ὁ κ. Γεώργιος Βαλέτας, πού ἔχει ἐπιμεληθῆ τὴν πεντάτομη ἔκδοσιν τῶν Ἀπάντων τοῦ Ἄλ. Παπαδιαμάντη καὶ ἔχει συγγράφει ἔργον ἐξ 640 σελίδων γιὰ τὴ ζωὴ καὶ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ διηγηματογράφου μας, διαφωνεῖ ριζικὰ μὲ τὶς γνώμες αὐτὲς τοῦ κ. Μπαλάνου. Τὴν μελέτη τοῦ Παπαδιαμάντη «Ἱερεῖς τῶν πόλεων καὶ ἱερεῖς τῶν χωριῶν» ὁ κ. Βαλέτας τὴν χαρακτηρίζει ἔτσι: «Θαυμαστὸ ἄρθρο γιὰ τὸ λαϊκὸ κλῆρο, πού τὰ βάσανά του τὰ ζοῦσε ὁ Παπαδιαμάντης σὰν παπαδοπαίδι κι' ἤθελε τὴν οἰκονομικὴ καὶ ἠθικὴ ἐξύψωση τοῦ κατωτέρου ἀγροτικοῦ κλήρου». Καὶ ὅταν ἐδημοσιεύθη τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Μπαλάνου ἔκρινεν, ὅτι ὁ κ. καθηγητὴς: «Οὔτε λίγο, οὔτε πολὺ, μὲ μιὰ πρόχειρη ἐπιπολαιότητα προσπαθεῖ νὰ κατεβάσῃ τὸν Παπαδιαμάντη στὸ ἐπίπεδο τοῦ ἀπλοῦκου χριστιανοῦ καὶ ψάλτη». Γιὰ νὰ δοθῆ μάλιστα μιὰ ἀπάντηση στὸν κ. Μπαλάνο, ὁ κ. Βαλέτας στὰ 1949 ἔδωσε τὴν μελέτη τοῦ Παπαδιαμάντη γιὰ τοὺς ἱερεῖς στὸ γνωστὸ περιοδικὸ «Ἐνορία». Τὸ περιοδικὸ τὴν ἐδημοσίευσε, γιὰ δευτέρη φορά, καί, ὅπως γράφει ὁ κ. Βαλέτας, τὸ δημοσίευμα «ἔμαμε μεγάλην ἐντύπωση γιὰ τὶς θεμελιακὰς ἰδέες του, τόσο θετικὰς καὶ συγχρονισμένους». Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς δημοσίευσως τῆς μελέτης τοῦ Παπαδιαμάντη, ἡ σύνταξις τοῦ περιοδικοῦ ἔγραψε στὸ ἴδιο φυλλάδιον καὶ ἓνα ζωηρὸ σχόλιον ἐναντίον τῶν γνωμῶν καὶ ἀπόψεων τοῦ κ. Μπαλάνου, σχετικὰ μὲ τὸν Παπαδιαμάντη.

*

Βλέπομε λοιπὸν ὅτι ἡ μελέτη τοῦ Ἄλ. Παπαδιαμάντη «Ἱερεῖς τῶν πόλεων καὶ ἱερεῖς τῶν χωριῶν» ἐμελετήθη καὶ

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ ΩΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΟΣ (*)

γ) Ἡ ἀγάπη ἔπειτα πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἶναι ἐκείνη, πού θά θερμαίνει ἀκατάπαυστα τὴν προσευχή, γιὰ νὰ μὴν ἐξασθενῇ ποτέ. Αὐτή, ἀλήθεια, ἐνισχύει τὸν κληρικό στὸ νὰ ἐκτελῇ τὰ ὑψηλά καθήκοντά του, χωρὶς ποτέ νὰ κάμπτεται, ἀλλ' οὔτε ποσῶς νὰ ὑπολογίζῃ κόπους, μόχθους, ἀγῶνας καὶ θυσίας ἀκόμη. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ ὠθεῖ τὸν Ἱερέα ν' ἀναζητῇ παντοῦ τοὺς πλανημένους, ὅσους ἀπεξενώθησαν ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, ὅσους ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν πνευματικὴ μάνδρα, τὴν ἀγίαν Ἐκκλησίαν, ἐκείνους πού εὐρίσκονται μέσα στ' ἀπροσπέλαστα σκοτάδια τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀπιστίας, τοὺς τραυματισμένους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὅλους γενικὰ τοὺς παραστρατημένους. Σὰν τὸν Καλὸ Ποιμένα τοῦ Εὐαγγελίου ζητεῖ ὅλους νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ στὴ μάνδρα τῆς χάριτος καὶ τῆς σωτηρίας. Γιατὶ ἀκριβῶς ξεύρει τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ, πού λέγει: «Τί ὑμῖν δοκεῖ, ἐὰν γένηται τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφείς τὰ ἐνεήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη, πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνεήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός» (Ματθ. ιη' 11-15).

Ἡ ἀγάπη λοιπὸν τοῦ Ἱερέως πρὸς τὸν Καλὸν Ποιμένα, τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ὁ ὁποῖος εἶναι γεμᾶτος ἀγάπη, καὶ ἀπὸ ἀγάπη ἐθυσιάσθηκε γιὰ μᾶς, πρέπει νὰ εἶναι θερμὴ, ζῶσα, ἀνταξία ἐκείνης πού ἔδειξε σὲ μᾶς Ἐκεῖνος, ὥστε αὐτὴ ν' ἀπο-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 274 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

συνεζητήθη πολὺ. Ἄν καὶ ἔχη γραφῇ πρὶν ἀπὸ 61 χρόνια, πάντα διατηρεῖ στοιχεῖα ἄξια νὰ μελετηθοῦν καὶ σήμερα. Κι' εἶδαμε ὅτι συνεζητήθη καὶ πολλὰ χρόνια μετὰ τὸν θάνατο τοῦ συγγραφέα του.

Συμπερασματικὰ πρέπει νὰ τονισθῇ πὼς ἡ μελέτη ἐκείνη τοῦ διηγηματογράφου μας ἔχει ἐνδιαφέροντα καὶ σωστὰ σημεῖα καὶ διδάγματα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παρατηρηθῇ πὼς δίνει μικρότερη τοῦ πρέποντος σημασία στὴν μὀρφωση τῶν ἱερέων μας. Σήμερα πρέπει, νομίζομεν, νὰ θεωρηθῇ ὡς πρωταρχικῆς σημασίας τὸ ζήτημα τῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου μας.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

τελῆ τὸν σύνδεσμο, ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς συνδέῃ μετὸν Σωτῆρά μας. Καὶ θὰ πρέπει νὰ εἶναι τόσοσ ἰσχυρός, γιὰ νὰ μὴν ἠμπορῆ τίποτε ἀπολύτως νὰ τὸν κλονίσῃ μετὴν πρόθεσιν νὰ τὸν διασπάσῃ. «Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψεις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς» (Ρωμ. γ' 35-37) θὰ ἀναφωνῆ κι' ἐκεῖνος, σὰν τὸν Ἄπ. Παῦλο, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπόδειγμα καὶ πρότυπο ἀγάπης πρὸς τὸν Χριστόν, γιὰτί, ὅπως λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος, «οὐδεὶς μᾶλλον Παύλου τὸν Χριστόν ἠγάπησεν».

Ἄλλ' ἡ ἀγάπη αὐτῆ τοῦ Ἱερέως, γιὰ νὰ λαβαίνη νόημα καὶ σάρκα καὶ ὄστᾶ, πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται στὸ λογικὸ τοῦ ποιμνίου, χάριν τοῦ ὁποίου θὰ φθάνῃ γεματὸς αὐταπάρνησι καὶ στὸ θάνατο ἀκόμη.

Εἶναι ἀλήθεια ὁ Ἱερεὺς ποιμὴν καὶ φρουρὸς τῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἐκ τούτου ἔχει μεγίστην ὑποχρέωσιν νὰ ἐπαγρυπνῆ πάντοτε γιὰ τὰ λογικά του πρόβατα. Γιὰτί διάφοροι προβατόσχημοι λύκοι καὶ ποικιλώνυμοι ἐχθροὶ τῆς Ὁρθοδόξου μας Πίστεως καὶ Ἐκκλησίας ἀπειλοῦν καὶ ἐπιδιώκουν μετὰ κάθε τρόπο νὰ σπαράξουν τὸ ποιμνιο. Δυστυχῶς πολλοὶ αἰρετικοὶ καὶ ἄπιστοι, πλειῆστοι κακόβουλοι ἄνθρωποι ἐργάζονται καὶ σήμερα ἐντατικῶς καὶ μηχανεῦνται τὰ πάντα, γιὰ νὰ διαφθείρουν τίς χριστιανικὲς συνειδήσεις. Ἄλλες πάλι ψυχὲς χριστιανῶν, πλουσιῶν, ἀρχόντων, ἀξιοματουχῶν ἢ πτωχῶν, ἰδιωτῶν, ἀσήμεν, ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν κατευθύνσεων προερχομένων, κατακαίονται μέσα στὸ καμίνι τῆς ψυχοφθόρου ἀμαρτίας, ἢ ὁποία ἄφθονα συναντᾶται στὴ σημερινὴ ἐποχὴ μας νὰ ὀργιάζῃ παντοῦ καὶ νὰ ἀπειλῆ τὰ πάντα, νὰ παρασύρῃ στὸ ὀλέθριο ρεῦμα τῆς.

Ὡ, τί κρίμα! Ψυχές, χάριν τῶν ὁποίων ὁ Θεάνθρωπος ἔχυσεν τὸ ἀτίμητο αἷμά Του ἐπάνω στὸ Σταυρὸ τῆς ὀδύνης καὶ τοῦ μαρτυρίου, γίνονται παρανάλωμα τοῦ πυρός, ποὺ ἀναψε τὸ χέρι τὸ ἀπαίσιον τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου. Καὶ θὰ πρέπει, ἄρά γε, ν' ἀφεθοῦν ἔτσι στὴ διάθεσιν τοῦ φοβεροῦ ἐχθροῦ; Θὰ ἐγκαταλειφθοῦν ἀνερμάτιστες ἠθικά, γιὰ ν' ἀπολεσθοῦν ὀριστικῶς; Ἢ θὰ δειλιάσουν ἢ θὰ ἀδιαφορήσουν μπροστὰ στὸ ὑπέρτατον αὐτὸ καθήκον οἱ ἐντεταλμένοι φρουροὶ ρίπτοντες κατὰ γῆς τὰ ὄπλα καὶ τίς ἀσπίδες των, γιὰ νὰ ὑποχωρήσουν ἢ νὰ ὑποταχθοῦν στὸν ἀδυσώπητον ἐχθρό;

Ὁ Ἱερεὺς, σὰν καλὸς ποιμὴν, συναισθάνεται πλήρως τὴν ὑποχρέωσίν του, ὅχι μόνον τὰ πάντα ἀπὸ ἀγάπῃ νὰ πράξῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν του ἐν ἀνάγκῃ νὰ θυσιάσῃ χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ ποιμνίου του, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Καλοῦ Ποιμένου Ἱ. Χρι-

στοῦ· «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς» λέγει. «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι' 11-13). Ὁ ἀληθὴς ὁμοῦ ποιμὴν-Ἱερεὺς, ἐκδαπανᾷ εὐχαρίστως τὸν ἑαυτό του στὴν ὑπηρεσία τῶν πιστῶν, ἀποβλέποντας στὸ πῶς θὰ τοὺς προφυλάξῃ καὶ θὰ τοὺς προστατεύσῃ ἀπὸ τὴν ἐπιθέσει τοῦ πονηροῦ καὶ στὸ πῶς θὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς νομάς σωτηρίους.

Ἄν δὲν διαπνέεται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀγάπῃ πρὸς τὸ ποιμνίον του, ὁ Ἱερεὺς, καὶ δὲν ἐπιδεικνύῃ κανένα ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν πνευματικὸν καταρτισμὸν τῶν χριστιανῶν του, καὶ περιορίζεται μόνον νὰ προσεύχεται ἐντελῶς τυπικά, τότε δὲν εἶναι ἄξιος καμμιά ἀγωνιστικὴ προσπάθεια νὰ καταβάλλῃ, ἀποδεικνύεται ὅτι ἔχει τὴν διαθέσει τοῦ μισθωτοῦ ποιμένος, εἶναι ξένος πρὸς αὐτὸ τὸ ἱερὸ ἔργο, καὶ ἐπομένως παρουσιάζεται νὰ εἶναι ἀνάξιος ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἀντιθέτως, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει ὑγιᾶ ἱερατικὴ συνείδησι, καὶ κατακαίεται ἀπὸ τὴ φωτιὰ, ποὺ ἀναψαν στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του οἱ πεποιθήσεις του, ὁ ζήλός του καὶ ἡ ἀφοσίωσις του στὸ μεγάλο ἔργο, τὸ ὁποῖο ἐπωμίσθηκε, ἀπὸ τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, ἔχοντας τὴν πεποίθησι ὅτι εὐρίσκεται στὸ ἰσχυρότερον φρούριον, ἀναλαμβάνει, σὰν ἐνθερμος μαχητὴς, νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρόν, μὲ τὴν ἀξία παραστάσι του, τὸ φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴ ζωντανὴν προσευχὴν, ποὺ εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀγάπην.

Τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον, ἢ Ἁγία Τράπεζα, εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία ὁ ἱερώτερος καὶ ἀγιώτερος στὴ γῆ τόπος. Διότι, ἀκριβῶς εἶναι τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται κατὰ τρόπο ἀνέκφραστο ἡ μυστηριακὴ ἔνωσις τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἀκόμη εἶναι ὁ ἱερὸς χώρος, ὅπου συμφιλιώνεται ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεόν. Δηλαδή, μὲ δυὸ λέξεις, εἶναι: Ὁ Γολγοθᾶς καὶ ἡ Ἀνάστασις. Καὶ εἶναι πολὺ φυσικὸν τοῦτο, διότι ἐκεῖ ἐπάνω γίνεται ἡ ἀναπαράστασις τοῦ δράματος τοῦ Γολγοθᾶ, ἢ ἐπανάληψις τῆς λυτρωτικῆς θυσίας καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου.

Ἐπομένως ἐπάνω σ' αὐτὸν τὸν τρισάγιον καὶ πάνσεπτον χώρον, ποὺ πρέπει πάντοτε νὰ διακρίνεται γιὰ τὴν τάξιν, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν εὐκοσμίαν, ὁ λειτουργὸς ἀπὸ ἀκένωτη ἀγάπῃ ἐμπνεόμενος προσφέρει ἀκατάπαυστα τὴν θεῖαν μυσταγωγίαν γιὰ κείνους ποὺ πονοῦν καὶ φλογίζονται ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ὥστε νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ τοῦ μαρτυρίου τῶν στήν χαρὰ τῆς ἡθικῆς ἀναστάσεώς των.

Ἀλήθεια, πόσο λαμπρή, ὑπέροχη καὶ μεγαλειώδης εἶναι ἡ ἀποστολή τοῦ Ἱερέως!

Ἀπ' ὅλα αὐτά, τὰ ὁποῖα μέχρι τώρα εἴπομεν, ἤμπορεῖ καθένας νὰ πληροφορηθῆ, ὅτι γιὰ νὰ φέρῃ πλουσίους πνευματικούς καρπούς ἢ παραμονή τοῦ Ἱερέως στὸ ἱερὸ Θυσιαστήριο, πρέπει ἀναγκαστικῶς νὰ συνοδεύεται ἀπὸ διάφορες προϋποθέσεις. Δηλαδή, ὁ τελετουργὸς νὰ εἶναι προικισμένος καὶ ἐφωδιασμένος μὲ ὅλα τὰ προσόντα καὶ ἐφόδια, τὰ ὁποῖα ἀγιάζουν πραγματικὰ τὴν ἱερατικὴν ζωή. Ὁ θεῖος φόβος, πού θὰ συντελῆ νὰ ἐπικρατῆ παντοῦ καὶ πάντοτε ἢ διαρκῆς προσοχή, ἢ ἀπόλυτη τάξις, ἢ εὐπρέπεια, ἢ σοβαρότης. Ἡ προσευχή, ἢ δημοσία καὶ ἢ κατ' οἶκον, πού θὰ ἐξαγιαζῆ τὴν ζωὴν τοῦ Ἱερέως καὶ θὰ δημιουργῆ στὴ ψυχὴ του τὴν σύνεσι, τὴν ταπείνωσι, τὴν εἰρήνην γιὰ νὰ τὴν σκορπᾷ μὲ τὸ «Εἰρήνην πᾶσι» σ' ὅλους γενικὰ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν εἰρηνικὴν του ἐμφάνισιν νὰ ἐπιδρᾷ σημαντικὰ στὸν καθένα. Ἡ ἀγάπη τέλος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ ποίμνιό του, πού θὰ τοῦ δημιουργῆ τὸν ἐνθουσιασμό καὶ τὸν κατ' ἐπίγνωσιν ἔνθεο ζῆλο, καὶ πού θὰ πυρπολῆ τὴν ψυχὴν του καὶ θὰ τὴν ὠθῆ πρὸς σωτήριο δρᾶσι καὶ ἐνέργεια. Καὶ ὅλα αὐτὰ θὰ ἔχουν τὸ εὐχάριστο ἀποτέλεσμα, ὅτι ὁ λειτουργὸς Ἱερεὺς θὰ γίνεταί «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἕνα πάντως τινὰς σώσῃ» (Α' Κορ. θ', 22).

Δ'.

Τὰ ἀνωτέρω ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ προσόντα, πού πρέπει νὰ διακρίνουν ἀπαραιτήτως τὸν Ἱερέα, καὶ γενικώτερα κάθε κληρικό, δὲν ἀναφέρονται μόνον στὶς στιγμὲς τῆς παραστάσεώς του στὸ Θυσιαστήριο. Εἶναι ἀνάγκη πάντοτε ν' ἀποτελοῦν τὸν ἐσωτερικὸ καὶ ἐξωτερικὸ του διάκοσμο, πού θὰ τὸν ἐπιδεικνύῃ σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς του, ὅταν ἐπιτελῆ ὁποιαδήποτε ἱεροτελεστία στὸ ναὸ, στὰ σπίτια ἢ ὁπουδῆποτε ἀλλοῦ.

Εἴτε Ἀγιασμό, εἴτε θεία Παράκλησι, εἴτε κανένα ἀπὸ τὰ ἱερὰ μυστήρια, ὅπως ἡ Βάπτισις, ὁ Γάμος, τὸ Εὐχέλαιον, εἴτε ὁποιαδῆποτε ἄλλη ἱεροπραξία κληθῆ ὁ Ἱερεὺς νὰ τελῆσῃ, παντοῦ, σὰν θεῖος ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ καὶ μεσίτης μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὀφείλει νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὰ ὑπέροχα αὐτὰ διακριτικὰ, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ ἔχῃ αὐτοσεβασμό, αὐτοκυριαρχία σκέψεων καὶ συναισθημάτων, νὰ στέκεται εὐλαβικά, καὶ νὰ προσεύχεται μὲ πίστι καὶ πλήρη συναίσθησι τῆς ἱερότητος τοῦ ἔργου του.

Ἐπίσης ἱεροπράττων θὰ ἔχῃ μοναδικὸ ὁδηγὸ τὸ ἐπίσημο Τυπικὸ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο θὰ ἀκολουθῆ πιστῶς καὶ κατὰ γράμμα καὶ θὰ ἀποφεύγῃ κάθε προσθήκη ἢ ἀφαίρεσι, πού δὲν προβλέπεται ἀπ' ἐκεῖνο. Ὑπάρχουν πολλοὶ χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι

γνωρίζουν τις τυπικές διατάξεις και δυσφορούν και πολλές φορές σκανδαλίζονται, όταν αντιληφθούν παράβασι αὐτοῦ.

Κατ' οὐδένα δὲ λόγο δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπη ποτὲ ὁ Ἱερεὺς στὴν ὕλική ὠφέλεια, ἀλλὰ στὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ τῶν χριστιανῶν τοῦ προαγωγῆ. Νὰ μὴ κινῆται δηλαδὴ ἀπὸ ὕλικὰ καὶ συμφεροντολογικὰ ἐλατήρια. Ποτὲ δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ κατεβαίῃ στὸ ἐπίπεδο νὰ διαπραγματεύεται τὴν θεία Χάρι, ἀλλὰ νὰ στέκεται στὸ ὕψος τῆς ἀξιοπρεπείας του, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴ θαυμαστὴ ἀποστολή του, ἀπὸ τὴν ὁποία ἔχει ὑποχρέωσι τὰ πάντα νὰ προσφέρῃ εὐχαρίστως καὶ δωρεάν. Ὁ Ἱερεὺς ποὺ διψᾷ πλοῦτον, γίνεται κακὸς Ἱερεὺς. Καὶ ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνον τὸν Ἱερέα, ποὺ ἀντὶ νὰ λατρεύῃ καὶ νὰ προσκυνᾷ τὸν Χριστόν, λατρεύει καὶ προσκυνᾷ τὸν χρυσόν!

Οἱ χρηματικὲς προσφορὲς τῶν χριστιανῶν μᾶς δὲν θεωροῦνται καὶ δὲν λογιζοῦνται ὡς ἀμοιβὴ τοῦ Ἱερέως. Διότι, ὁ Ἱερεὺς δὲν μεταδίδει τίποτα τὸ ἰδικό του, κάτι ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐργασία, τὴν ὁποίαν κάνει μὲ τὴν δική του πρωτοβουλία. Μεταδίδει τὴν θεία Χάρι καὶ τοῦτο χάρισμα γίνεται κατὰ τὴν παραγγελία τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητάς Του, καὶ δι' αὐτῶν πρὸς ὅλους τοὺς διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἐργάτας τοῦ πνευματικοῦ Ἀμπελῶνος Του: «δωρεάν ἐλάβετε, δωρεάν δότε» (Ματθ. ι', 8). Καὶ ὁ 23ος κανὼν τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπιτάσσει «περὶ τοῦ μὴδένα τῶν εἴτε ἐπισκόπων, εἴτε πρεσβυτέρων, ἢ διακόνων... εἰσπράττειν ὀβολούς... Οὐδὲ γὰρ πεπραμένη ἢ χάρις, οὐδὲ χρήμασι τὸν ἀγιασμὸν τοῦ Πνεύματος μεταδιδόμεν... Εἰ δὲ φανείη τις ἐν τῷ κλήρῳ καθαιρεῖσθω, ὡς τῆς Σίμωνος ζηλωτῆς πλάνης καὶ κακουργίας». Ἐπομένως δὲν εἶναι ποτὲ ἐπιτρεπτό νὰ πωλῇ ὁ Ἱερεὺς καὶ νὰ διαπραγματεύεται τὴν θεία Χάρι. Ἡ ἰδέα δὲ αὐτή, ὡς γνωστόν, κατεπολεμήθη ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα τοῦ Χριστιανισμοῦ στὸ πρόσωπο τοῦ Σίμωνος (ἐξ οὗ καὶ σιμωνία), ὁ ὁποῖος ἐζήτησε ἀντὶ χρημάτων νὰ λάβῃ τὴν θεία Χάρι, γι' αὐτὸ δὲ καὶ ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Πέτρο ἔλαβε ἀμέσως τὴν καταδικαστικὴ ἀπάντησι «τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι» (Πραξ. η', 18-24).

Διὰ ταῦτα, ὅτι προσφέρουν στὸν Ἱερέα οἱ Χριστιανοί, θεωροῦνται ἀπλῶς ὡς δῶρα αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνα ποὺ συνήθως προσφέρονται ὡς δῶρα εἶναι ἀπαυγάσματα τῆς καλῆς διαθέσεως τοῦ προσφέροντος αὐτὰ φίλου, κατ' ἀνάλογο τρόπο καὶ αὐτὰ τὰ χρηματικὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα οἱ Χριστιανοὶ προσφέρουν στὸν Ἱερέα, εἶναι ἀπαυγάσματα τῆς καλῆς τῶν προαιρέσεως καὶ εὐγενείας. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ Ἱερεὺς δὲν ἔχει κανένα ἀπολύτως δικαίωμα, οὔτε ἀπὸ ἀνθρωπιστικῆς, πολὺ δὲ περισσότερο ἀπὸ θρη-

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΡΑΣΟΥ

Ο ΗΡΩΪΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΙΕΡΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ

‘Ο ιερεύς ἐνὸς χωριοῦ τῆς Κύπρου. Σεβάσμιος μὲ δόλοευκα μαλλιά καὶ μὲ τὸ βάρος τῶν ἐξῆντα ἐπτὰ χρόνων στοὺς ὤμους του. Νέος ἕμως στὴν ψυχῇ. Μὲ τίς χριστιανικὲς καὶ ἑλληνικὲς παραδόσεις, μὲ τίς ὁποῖες ἐγαλουχῆθηκε καὶ ἔζησε. ‘Ο πατῆρ Χαράλαμπος Κυριακός. Θὰ πρέπει νὰ γράψουμε μὲ χρυσᾶ γράμματα στὴν μνήμη μας τὸ ὄνομά του, ὡς ὄνομα ἐνὸς λειτουργοῦ τοῦ ‘Υψίστου καὶ ἐνὸς ‘Ελληνος πατριώτου. Αὐτὸν τὸν σεβάσμιο ἱερέα τὸν ἀρπάξανε ἀπὸ τὸ γαλήνιο σπίτι του οἱ «σταυρωτῆδες» τοῦ δυνάστου τῆς ‘Ελληνικῆς Κύπρου, τὸν ἐκακοποίησαν, τὸν ἔρριξαν στὴ φυλακῇ, τὸν ἔσυραν κατόπιν στὸ δικαστήριον μὲ τίς ἰδικὲς τους ἀρχὰς καὶ τὸν κατεδίκασαν σὲ φυλάκισι τριῶν χρόνων. Ποιὸ ἦταν τὸ ἔγκλημα τοῦ γέροντος ἱερωμένου γιὰ μιὰ τέτοια καταδίκη; Τὸν κατηγοροῦσαν ὅτι ἐπέτρεπε νὰ καταφεύγουν

σκευτικῆς καὶ κανονικῆς ἀπόψεως, νὰ ὀρίσῃ ἢ καὶ τὸ χειρότερον νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀμοιβή του.

‘Ο καλὸς κληρικός, εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἐκτιμᾶται ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς. Καὶ εἶναι παρατηρημένο, ὅτι θεωροῦν αὐτοὶ ὑποχρέωσι των νὰ τὸν φιλοδωροῦν. ‘Αντιθέτως γιὰ τὸν κακὸ κληρικὸ ὅλοι ἀδιαφοροῦν.

Βέβαια δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ παραθεωρηθῇ τὸ γεγονός, ὅτι καὶ ὁ ‘Ιερεύς ἔχει τίς ἀνάγκες του. ‘Αλλ’ ἤδη ἡ Διοικοῦσα ‘Εκκλησία μας διὰ τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου της Μακαριωτάτου ‘Αρχιεπισκόπου ‘Αθηνῶν καὶ πάσης ‘Ελλάδος κ. κ. Δωροθέου καταβάλλει πολλὰ προσπάθειες γιὰ νὰ ἐπιλύσῃ τελειωτικὰ καὶ ὀριστικὰ καὶ κατὰ τὸν πιὸ καλλίτερον τρόπο τὸ πολύκροτον ἐφημεριακὸν μᾶς πρόβλημα, τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου. ‘Ετσι ὥστε μὲ ἓνα καλὸ μισθὸ, ἱκανὸν γιὰ νὰ ζῆσῃ μὲ ἀξιοπρέπεια ὁ ‘Ιερεύς, θ’ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἀντικανονικότητα, ἀλλὰ καὶ τὸν κίνδυνον, ποὺ δημιουργοῦν πολλὰς φορές τὰ λεγόμενα «τυχηρά». Καὶ ἤδη μὲ τὴν ὑπέροχον ἀγωνιστικὴν στάσιν τοῦ Μακαριωτάτου ‘Αρχιεπισκόπου τὸ πρῶτον καὶ ἀποφασιστικὸν βῆμα ἔγινε. ‘Ας εὐχρηθοῦμε καὶ τὸ δεῦτερον νὰ γίνῃ σύντομον καὶ τελειωτικόν.

(Συνεχίζεται)

‘Αρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
‘Ιεροκλήρῳ τῆς ‘Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

στο σπίτι του ἔλληνας κύπριοι πατριῶται καὶ τοὺς προσέφερε φιλοξενία ἀντὶ νὰ τοὺς διώγῃ καὶ νὰ τοὺς παραδίδῃ στὶς ἱεροεξεταστικὰς ἀρχὰς τοῦ τόπου. Κατηγορία, πού ὑψώθηκε στὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου καὶ στὴν συνείδησι ἔλου τοῦ πολιτισμένου κόσμου ὡς ἕνας ἔπαινος καὶ ἕνας ἐνθουσιώδης ὕμνος διὰ τὸν κατηγορούμενον κληρικόν. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος δὲν ἐλιποψύχησε καὶ δὲν ἐπτοήθηκε μπροστὰ στοὺς δικαστάς του. Ὑψωσε μὲ ὑπερηφάνεια τὸ ἀνάστημά του καὶ ἀντιμετώπισε μὲ θάρρος τοὺς δικαστάς του. Δὲν ἐσκέφθηκε κὰν νὰ ἀποσύρῃ τὴν κατηγορίαν τῶν σταυρωτῆδων του. Ὁμολόγησε τὸ ἔγκλημά του μὲ ἀξιοπρέπεια καὶ μὲ ἔμφασι ψυχικῆς χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως.

— Μάλιστα, ἀπήντησε στοὺς δικαστάς του. "Ἄνοιξα τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μου καὶ δέχθηκα νὰ προσφέρω φιλοξενία στοὺς κατatreγμένους ἀνθρώπους, πού μοῦ τὴν ἐζήτησαν. Γιατὶ ἦσαν χριστιανοὶ καὶ αὐτοὶ ὅπως κ' ἐγὼ καὶ γιατί ἦσαν ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ ὅπως ὅλοι μας.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀποστοματικὴ ἀπάντησις τοῦ σεβασμίου γέροντος ἱερέως. Μιὰ ἀπάντησις πού ἀν δὲν ἐκλόνισε τοὺς σκληροὺς καὶ ἀτέγκτους δικαστάς του, τοὺς ἐξηυτέλισε ὅμως εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης. "Ἐδῶκε μὲ τὴν ἀπάντησίν σου αὐτὴν ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου τῆς Λευκωσίας τὸ δεῖγμα μιᾶς ψυχικῆς ἀνωτερότητος, πού ἐκρύβετο κάτω ἀπὸ τὸ πτωχικὸ ράσο του. "Ἐδῶκε καὶ πάλιν τὸ ράσο τὴν ὑπόμνησι μιᾶς μεγάλης χριστιανικῆς καὶ ἀνθρωπιστικῆς του παραδόσεως. Ὁ ταπεινὸς ἱερέας Χαράλαμπος Κυριακὸς στάθηκε ἀλύγιστος στὸ ὕψος μιᾶς μεγάλης ἀποστολῆς. Ἀνεγνώρισε ἀφοβα τὴν ἐνοχίαν του γιὰ μιὰ πρᾶξι πού τὴν ὑπαγορεύουν οἱ νόμοι οἱ χριστιανικοὶ καὶ οἱ νόμοι τοῦ στοιχειώδους ἀνθρωπισμοῦ. Ὑπερήφανος γιὰ μιὰ τέτλια «ἐνοχίαν» ὁ ἀγαθὸς Κύπριος ἱερεὺς. Ἀπέδειξε μὲ τόλμη καὶ ἡρωϊσμὸν τὴν μεγάλην κατανόησι τῆς ἱερῆς ἀποστολῆς του. Προσφέροντας φιλοξενία στοὺς ἔλληνας κυπρίους πατριῶτας δὲν ἐσκέφθηκε ὡσὰν ἔλληνας, ἀλλ' ἰδίως ὡς χριστιανὸς καὶ ὡς λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου. Στὴν συνείδησί του ὑψώθηκε δυνατὴ ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου του ἀξένος ἡμῶν καὶ οὐ συνηγάγετέ με». Δὲν ἦταν δυνατόν νὰ κωφεύσῃ πρὸς τὴν ἱερὴν ἐπιταγὴν καὶ νὰ προδώσῃ τὴν πίστιν του πρὸς τὸν Θεόν ὁ ἀπλὸς ἔστω αὐτὸς κύπριος ἱερομένος. Ἐγνώριζε προφανῶς ὅτι προσφέροντας ἄσυλον καὶ φιλοξενία ἔθετε τὴν ζωὴν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του εἰς κίνδυνον. Ἀλλ' ὁ λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου δὲν ὑπελόγησε τοὺς κινδύνους. Ἐθεσε ὑπεράνω τῆς ζωῆς του τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσί του ὡς ἀνθρώπου καὶ κληρικοῦ μὲ κατανόησι τῆς ἀποστολῆς του. Καὶ ἔδῶκε ἕνα δεῖγμα αὐτοθυσίας ἀξιοθαυμασμοῦ.

Τί θὰ ἐσκέφθησαν ἄρα γε διὰ τὸν ἡρωϊκὸν αὐτὸν ἱερέα οἱ δικασταὶ του; Ἴσως ἢ πόρωσις τῆς συνειδήσεώς του τῆς κατευθυνομένης ἀπὸ τοὺς δυνάστας στραγγαλιστὰς τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, νὰ μὴν ἦταν εἰς θέσι νὰ τοὺς συγκινήσῃ καὶ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἀναλογισθοῦν τὴν πραγματικότητά. Ἄδιάφορο ὅμως τοῦτο. Ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος ὡς τόσο ἀφῆκε τὴν σκέψι του νὰ γονατίσῃ εὐλαβικὰ μπροστὰ στὸν κατὰδικον σήμερον ἱερέα τοῦ μικροῦ χωριοῦ τῆς Κύπρου. Ὑπῆρξε στὴν συνείδησι ὄλων ὁ ἄσημος κληρικὸς, ποὺ ἔδωκε μεγάλη ἐπισημότητα εἰς τὴν ἰδέα τοῦ ράσου τοῦ ἑλληνοσ ὀρθοδόξου ἱερωμένου μετὴν ἀκτινοβολία τῆς μεγάλης αὐτοθυσίας του καὶ μετὴν κατανόησι τῆς ὑψηλῆς του ἀποστολῆς.

*

Τέτοιοι λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου ἐξυψώνουν ἀναμφισβήτητα τὴν ἰδέα τοῦ κλήρου ὡς φορέως τῶν μεγάλων χριστιανικῶν παραδόσεων καὶ ἀρετῶν. Εὐτυχῶς τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου δὲν ἔσβυσε τὴν ἱερὴ φλόγα, ποὺ ἀνάψε εἰς τὰ στήθη τῶν ἱερωμένων τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ παραδείγματα, ποὺ ἡ ἀναβίωσις τους ὄλο καὶ ἐνισχύει τὴν συνείδησι καὶ τὴν κατανόησι τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ καλοῦ εὐαγγελικοῦ ποιμένος κληρικοῦ, ὅσον καὶ ἂν εἶναι μικρὸς καὶ ταπεινός. Ἡ ἐκδήλωσις του, ὅπως καὶ ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ἀπλοῦ ἱερέως ἑνὸς χωριοῦ τῆς Κύπρου, κλείει πάντοτε ἕνα τοιοῦτο μεγαλεῖο, ὥστε νὰ ἐξαφανίζῃ τὴν διάκρισι μεταξὺ τοῦ ταπεινοῦ καὶ τοῦ μεγάλου ἥρωος κληρικοῦ. Ἡ ἱστορία ἢ χριστιανικὴ καὶ ἢ ἑλληνικὴ ἀναφέρει πλῆθος ἄλλων ἱερωμένων περιβεβλημένων μετὴν ἀκτινοβολία ἑνὸς ψυχικοῦ μεγαλείου κρυμμένου κάτω ἀπὸ τὸ σεμνὸ καὶ ταπεινὸ ράσο τους. Εὐτυχῶς ὅτι καὶ ἡ σύγχρονη ἱστορία ἔχει νὰ ἐμφανίσῃ σελίδες λαμπρῆς καυγασμένες ἀπὸ τὴν λαμπηδόνα τῶν πράξεων καὶ τῶν ἐκδηλώσεων τῶν χριστιανικῶν καὶ τῶν ἑλληνοπρεπῶν τῶν κληρικῶν μας ἀσχέτως βαθμοῦ, μορφώσεως καὶ τίτλου. Ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις καὶ κατανόησις ἐξισώνει τοὺς πάντας ὅσοι ὑπηρετοῦν τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν. Διαφορετικὸν βέβαια τὸ εἶδος κάθε ἐκδηλώσεως. Ὅλοι ὅμως οἱ τομεῖς ἔχουν ὡς βᾶθρον τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, τὸν ἀλτροῦισμόν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν. Μᾶς ἀναφέρουν ἀπὸ τινος πλῆθος ὀνομάτων καλῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου ποὺ ἡ ἀγαθοεργὸς δρᾶσις τους τοὺς ἐξυψώνει σὲ πραγματικοὺς ἥρωας ἀνταξίους τῶν ὑψηλῶν παραδόσεων τοῦ ράσου. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συγκρατήσωμεν ὀνόματα. Ἀναφέρομεν κατὰ τύχην ἕνα ἐξ αὐτῶν, τὸν ἐφημέριον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου Πατησίων Ἀναστασίου Δαμηλαῖ. Ἡ δρᾶσις του πολυσχιδῆς καὶ εὐεργετικὴ. Ἐπανερχόμεθα ὅμως εἰς τὸν ἥρωα

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗ...

Πνευματική είναι ἡ πορεία τῆς ζωῆς μας αὐτῆς. Καὶ ἡ Θρησκεία — σὰν ἐννοια καὶ σὰν λέξις — δὲν φανερώνει τίποτε ἄλλο, παρὰ τὴν ἄρνησὴ μας νὰ δεχθοῦμε σὰν ἔσχατη πραγματικότητα τοῦ κόσμου αὐτοῦ τὴν ἱστορικὴ καὶ φυσικὴ μονάχα σάρκα του. Σημαίνει ἀκόμη τὴ μεταφορά τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητας τῆς ζωῆς, ἔξω καὶ πέραν ἀπὸ τὸν κόσμο μας αὐτό. Σ' ἓναν ἄλλο κόσμο ἀπειρον, αἴυλο, πνευματικόν, δυναμικόν καὶ ἀδυσθεμετρητό.

Κι' ὅσο ζωηρότερο καὶ κυριαρχικώτερον εἶναι μέσα μας τὸ συναίσθημα αὐτό, κι' ὅσο περισσότερο συνειδητοποιοῦμε τὴν ἀλήθειαν, πὼς ἡ πνευματικὴ ζωὴ εἶναι ἡ πραγματικώτερη καὶ ἡ καλύτερη, τόσο καὶ τὸ θρησκευτικόν μας συναίσθημα γίνεται ἐντονώτερο καὶ καθαρώτερο.

*

Βαθὺς ὠκεανὸς καὶ χάος ἀξεδιάλυτο, εἶναι τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου. Κι' ὅσο πληρέστερα μετέχομε μὲ τὴν πνευματικὴν μας αἴσθησιν στὸ μυστήριον αὐτὸ καὶ δυσιζόμεσθε στὰ ριγηλά καὶ σιωπηλά του βάθη, τόσο καὶ περισσότερο ἀντιφεγγίζει στὰ μάτια μας ἡ θεία ἀλήθεια καὶ γίνεται λυτρωτικώτερη ἡ πορεία μας.

Γιατί, εἶναι βέβαιον, πὼς ὅπως ἔχομε φυσικὸ σῶμα, ἔτσι ἔχομε καὶ πνευματικόν. Κι' ὅπως τὸ πρῶτον ἐξυπηρετεῖται μὲ τὶς φυσικὰς μας αἰσθήσεις, πὸ μ' αὐτὰς σχηματίζομε καὶ πλουτίζομε

κληρικὸν τοῦ χωριοῦ τῆς Κύπρου. Ἡ σκέψις μας τὸν συνοδεύει καὶ συμπαρίσταται εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπου ὑπερήφανα ἀποτίει μίαν τιμωρίαν ἐξευτελίζουσαν τὴν ἰδέαν τοῦ χριστιανικοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Ὑπερήφανος εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ὀσέβαστος γέροντας ἱερέας Χαράλαμπος Κυριακοῦ. Διότι εἰς τὴν συνειδησὴν του ὑψώνεται ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου του, ἡ ὁποία εἰς νοερὴν ἐρώτησιν τοῦ σεμνοῦ καὶ σεβασμοῦ ἱερέως: «Κύριε πότε σὲ εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομέν σε» ἀπαντᾷ. «Ὁ ἄν ποιήσετε ἐνὶ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε», ἀλλ' οἱ δυνάσται τῆς Κύπρου ἔπαυσαν νὰ εἶναι χριστιανοὶ καὶ νὰ καθοδηγοῦνται ἀπὸ τὰς γραφὰς τῆς Βίβλου των. Ἴσως νὰ ὑπενθύμισεν τοῦτο εἰς τοὺς δικαστὰς του ὁ καταδικασθεὶς ἱερεὺς τοῦ χωριοῦ τῆς Κύπρου. Καὶ τοὺς ἐξευτελίζει ὡς χριστιανούς καὶ ὡς ἀνθρώπους.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

τὴν ἐνδοκοσμική μας ἐμπειρία, ἔτσι ἔχομε καὶ τὶς πνευματικὲς μας αἰσθήσεις, μὲ τὶς ὁποῖες πάλιν οἰκοδομοῦμε καὶ στηρίζομε τὸ πνευματικὸ μας κ' ἐξωκοσμικὸ μας Ἐγώ.

*

Συμβαίνει ὅμως μὲ τὴ μονόπλευρη κι' ἀδιάκοπην ἔγνοια μας γιὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου αὐτοῦ, καὶ μὲ τὸ νὰ τοποθετοῦμε σὰν ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς μας, τὸ πῶς θὰ πληθύνωμε καὶ τὸ πῶς θὰ χαροῦμε περισσότερο τ' ἀγαθὰ του, σιγὰ σιγὰ νὰ νεκρώνεται ἡ πνευματικὴ μας αὐτὴ αἴσθησις. Καὶ τελικὰ νὰ χά-νωμε κι' αὐτὴ τὴ συνείδηση τῆς ὑπαρξῆς της.

Παθαίνομε δηλαδὴ κ' εμεῖς, ὅ,τι παθαίνουν καὶ τὰ πουλιὰ ποὺ πιάνονται στὰ ξόβεργα. Τὰ διανοήματά μας γίνονται βαρειά. Κι' ἄλυσσοδεμένοι μὲ τὰ ὑλικά μας δεσμά, δὲν ἔχομε τὴ δύναμη νὰ ὑψωθοῦμε σὲ μιὰν ἀτμόσφαιρα πνευματικὴ, ποὺ εἶναι γιὰ τὴν ψυχὴ μας, ὅ,τι εἶναι κι' ὁ ἀέρας τῆς γῆς γιὰ τὸ κορμί μας. Κ' ἔτσι, δὲν ἀνασαίνομε τὴν ἀνανεωτικὴ καὶ ζωογόνα πνοὴ ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἄπειρη γύρω μας ζωὴ. Καὶ ἡ ὑπαρξὴ μας γίνε-ται ἄφτερη. Κι' ἀντὶ νᾶναι ἓνα ἀδιάκοπο ἀνέδασμα, γίνεται μιὰ κουραστικώτατη πάλη, κ' ἓνα ἀσταμάτητο κατρακύλισμα στὰ βαλτονέρια τῆς πλήξης καὶ τῆς ἀνίας, ὡς ποὺ νᾶλθη ἡ φοβερὴ ὥρα ποὺ θὰ μᾶς καταπιῇ ἡ μεγάλη ἄβυσσος.

Καὶ τοῦτο, γιὰτὶ μόνο βυθιζόμενῃ ἡ ψυχὴ μας στὴν ὄνειρο-πόληση καὶ στὸ θεῖον αἰθέρα τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἀντλεῖ ἐμ-πνεύσεις εὐγενικῆς. Κι' ἀποκτᾷ ἔτσι ὁ ἄνθρωπος τὴν ἱκανότητα νὰ πραγματοποιῆ μεγάλες πράξεις καὶ ἡρωικὰ κατορθώματα.

*

Κι' ὅμως ὁ Πανάγαθος Θεὸς μᾶς ἔχει καταξιώσει ὅλους μας, ἀπὸ χωματένια κι' ἀφεγγα πλάσματα ποὺ εἴμαστε, νὰ ἡμ-ποροῦμε νὰ ζήσωμε — ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήσωμε — μὲ τὴν τάξη καὶ μὲ τὴν ἁρμονία, ποὺ ἔχουνε τὰ λειτουργικά του πνεύματα. Καὶ μὲ τὴ συνεχῆ μας ἀσκησιὴ καὶ φωτοδοτούμενοι ἀπὸ τὴ χάρι Του νὰ γινώμαστε φεγγεροί. Καὶ περισσότερον ἀγχιδοδόλοι κι' ἀπὸ τὰ λαμπρότερα ἄστρα του, ποὺ φωτίζουνε σὰν λαμπάδες τὰ τρισάγια βήματά Του στὰ βάθη τῶν οὐρανῶν.

Ἄλλὰ ὁ Θεός, ὅπως μᾶς διδάσκει ἡ Γραφή, εἶναι Πνεῦμα. Καὶ τὸ ἄκρον ἀγαθόν. Καὶ ἡ πηγὴ καὶ τὸ κίνητρο τῆς παγκό-σμιας ζωῆς, ποὺ σ' ἓνα βάθος ἀπροσμέτρητο κινεῖται δημιουργι-κὰ καὶ κελαρίζει ἀκατάπαυστα τὸ ζωοποιοῦ νόμα κάθε ἀγαθοῦ καὶ κάθε ὠραιότητος. Καὶ δὲν ἀποκαλύπτεται, παρὰ στὴν πνευ-ματικὴ μονάχα ἐμπειρία μας. Κι' οὔτε ἡμπορεῖ τὸ ἄκτιστο φῶς του νὰ ἐκφρασθῇ μὲ τὴν ἀνθρώπινη γλῶσσα ἢ νὰ διατυπωθῇ μὲ

τὸν ὀρθὸ λόγον, παρὰ μονάχα συμβολικά. Κι' ὁ Χριστιανισμὸς, ποὺ μᾶς διδάσκει, πὼς τελικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς μας αὐτῆς εἶναι ἡ μεταποίησις τῆς φύσεώς μας καὶ ἡ ἀνάστασή μας σὲ μιὰν αἰώνια — «ἐν Θεῷ» — ζωῆ, πάντα στὸ βάθος αὐτὸ εὐρήχη τὸ μάννα ποὺ τὸν ἔθρεφε.

*

Γιὰ νὰ τὸν συντύχουμε ὅμως στὸ βάθος αὐτὸ, ἕνας εἶναι ὁ μοναδικὸς δρόμος. Ὁ Χριστός. «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ζωὴ». Καὶ μόνο συνεργῶντας στὸ ἔργο Του καὶ βαστάζοντας κ' ἑμεῖς τὸ Σταυρὸ του, θριαμβεύουμε κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ πραγματοποιοῦμε τὴν μεταμόρφωσιν αὐτῆ τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς ζωῆς ὅλου τοῦ κόσμου. Συναπαντοχὴ καὶ συνομιλία μας μὲ τὸ Θεὸ δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ διανοήματα θολὰ καὶ φορτωμένα μὲ τὶς ἔγνοιες καὶ μὲ τὴν πάχνη τοῦ κόσμου. Πρέπει νὰ βασιλέψῃ πρῶτα μέσα μας ἡ ταπεινοσύνη. Καὶ μονάχα, ὅταν γεμίσωμε τὸ λυχνάρι τῆς ζωῆς μας ἀπὸ τὸ εὐωδιασμένο της λάδι, ἀναπνῆξ τὸ φῶς τῆς γνώσης, ποὺ ἀπαλύνει τὰ σκοτῆ τῆς διανοίας μας.

*

Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι πραγματικὰ μιὰ ἀρετὴ ἡγεμονικῆ, ποὺ ξεριζώνει τὸ κακὸ ἀπὸ τὴ ρίζα του. Καὶ εἶναι πάντα τῆς ἄοργης, γεμάτης ἀπὸ πραότητα, γλυκομίλητη, καὶ φανερώνει, πὼς ἡ ψυχὴ ποὺ ἔχει θρονιασθῆ μέσα της, καταλάμπεται ἀπὸ τὸ φῶς, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὸν Ἐσταυρωμένο. Καὶ πὼς μὲ φτερὰ δυνατὰ καὶ μὲ μιὰν ἀνώτερη βούλησι καὶ ἀνάτασι, ἔχει ὑψωθῆ θριαμβεύτρια, ὡς τὴν ἀρχέγονη πηγὴ τῆς ζωῆς.

Γι' αὐτὸ ἕνας ἅγιος ἐρημίτης ὁ Ἀββᾶς Ἡσαΐας, αὐτὸ πάντα ἔλεγε σ' ὄσους τὸν ἐπλησίαζαν. Τὸ κακὸ θὰ παραμείνῃ ἀκατανίκητο στὸν κόσμο μας αὐτό. Καὶ δὲν πολεμιέται ἄλλοιῶς παρὰ μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη. Πρέπει λοιπόν, ἀδελφοί μου, σ' ὅποιαδῆποτε περίστασι κι' ἂν βρεθοῦμε, καὶ ὅποιοδῆποτε λόγο καὶ ν' ἀκούσωμε, κι' ὅσο καὶ νᾶναι βαρὺς καὶ ἀσῆκωτος, νὰ λέμε πάντα μας — «Συγχώρεσέ με, ἀδελφέ μου. Γιατί μόνο μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη ἀνατρέπονται ὀριστικὰ ὅλα τὰ τεχνάσματα τοῦ Διαβόλου...».

*

Ἡ ταπεινοφροσύνη, ποὺ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀγάπην, εἶναι ἡ μεγαλύτερη δύναμις τοῦ κόσμου. Καὶ ἔμπορεῖ νὰ δαμάσῃ καὶ τὰ περισσότερον ἄγρια καὶ τὰ πλειὸ ἀνήμερα ἀκόμη θηριά, χωρὶς νὰ κουράζεται ποτὲ νὰ κάνη τὸ καλὸ.

Δὲν εἶναι ὅμως καθόλου εὐκόλο, τὸ νᾶναι κανεὶς ταπεινός. Εἶναι μάλιστα ὁ ἀνώτατος ἀθλὸς τοῦ ἀνθρώπου. Γιατί, εὐκόλα

δὲν δαμάζεται τὸ πυρίπνοο θηριὸ τοῦ ἐγωΐσμου. Πρέπει προτῆ-
τερα νάχη κανεὶς κατεβῆ, ἕνα πρὸς ἕνα καὶ σκαλί πρὸς σκαλί,
ἔλα τὰ πέτρινα μονοπάτια, πὸ μᾶς ὀδηγοῦν στὸ ἐσώτατο βάθος
μας. Κ' ἐκεῖ, βυθισμένος στὴν πλειὸ σκληρῇ καὶ στὴν πλειὸ πα-
γερῇ μοναξιά, νὰ ἰχνηλατῇ τὰ βήματα τοῦ Ἀοράτου.

Ταπεινὸς δὲν ἤμπορεῖ νᾶναι ὁ πολὺδιψος χαροκόπος τῆς
ζωῆς. Οὔτε κ' ἐκεῖνος πὸ σκύθει δουρικὰ σ' ὀποιαδήποτε μορφῇ
βίας κ' ἐξαναγκασμοῦ. Οὔτε κ' αὐτὸς πὸ αἰσθάνεται πὸς μισεῖ
κάτι. Εἴτε ζωντανῇ ψυχῇ εἶναι αὐτό, εἴτε καὶ πράγμα ὀποιοδή-
ποτε. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι μιὰ φανερῇ ἀπόδειξη, πὸς κυριαρχεῖται
ἀκόμα ἀπὸ κατώτερα ἐστικτα. Καὶ μόνον ἕνας πραγματικὰ ἐλεύ-
θερος ἄνθρωπος ἤμπορεῖ νᾶναι καὶ ταπεινός. Αὐτὸς πὸ μισεῖ,
εἶναι σκλάβος τοῦ πάθους του, ὅσο καὶ νὰ φαίνεται λαμπερός,
εἶναι μιὰ κατεφυγμένη οὐσία. Καὶ μέσα του ἀναδιπλώνεται
ἀκόμη τὸ σκοτεινὸ χάος.

*

Ἐκεῖνος ἐπίσης, πὸς ζητᾷ νὰ βεβαιώνη παντοῦ καὶ πάντα
τὸν ἑαυτὸ του, δὲν ἤμπορεῖ νᾶναι ταπεινός, καὶ ποτὲ δὲ θὰ
νοιώσῃ τὴν ψυχῇ του νὰ πλημμυρίζῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὴ συγ-
γνώμην πρὸς ὅλους καὶ πρὸς ἅλα. Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι βίωμα
ἡρωϊκό, πὸς ὀποιος τῶχει αἰσθάνεται μέσα του βαθύτατα πνευ-
ματικῇ γαλήνῃ. «Μάθετε — εἶπεν ὁ Κύριος — ὅτι πρῶός εἰμι
καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς
ἡμῶν». Μακάριος λοιπὸν εἶναι ἐκεῖνος, πὸς περπατεῖ στὸ κατ-
ευωδιασμένο ἀπὸ πνευματικὴν εὐωδία μονοπάτι τῆς, πὸς εἶναι ἡ
ἀφετηρία καὶ τὸ τέλος κάθε ἀγαθοῦ καὶ ὄλων τῶν ἀρετῶν.

Γι' αὐτὸ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος εἶπε κάποτε. «Εἶδα ὄλες τὶς
παγίδες τοῦ Πονηροῦ, πὸς τὶς ἀπλώνει ἐπάνω σ' ὄλη τὴν Πλάσῃ.
Κι' ἀναστέναξα καὶ εἶπα. Πὸς ἤμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ ὁ ἄνθρω-
πος νὰ τὶς προσπεράσῃ ὄλες αὐτές; Ποιός εἶναι ἐκεῖνος πὸς ἔχει
τὴ δύναμην νὰ τὶς ἐξουδετερώσῃ; Κι' ἀκουσα μιὰ φωνῇ πὸ μού-
λεγεν... Ἡ ταπεινοφροσύνη».

*

Καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην ὄμως, ὄπως καὶ κάθε ἄλλην ἀρε-
τὴν, ἕνας εἶναι ὁ μοναδικὸς τρόπος νὰ τὴν ἀποκτήσωμε. Ἡ ὄπο-
μονῇ. Καὶ ἡ ἄσκησῃ. Ἀρκεῖ μόνον νᾶναι ἐπίμονος στόχος μας τὸ
νὰ τὴ φθάσωμε, τεντώνοντας θεληματικὰ — μὰ προσεκτικὰ γιὰ
νὰ μὴ σπάσῃ — τὴ νευρὰ τῆς ψυχῆς μας.

Γιὰ νὰ πετύχῃ δὲ κανένας, πρέπει ν' ἀρχίζῃ πρῶτα ἀπὸ τὰ
κοινά, κ' ἀπὸ τὰ μικρὰ καὶ τ' ἀσήμαντα. Κ' ὄστερα νὰ κατα-
πιάνεται μὲ τὰ μακρυνὰ καὶ μὲ τὰ μεγάλια. Καὶ στὸ τέλος νὰ
τολμᾷ καὶ τ' ἀδύνατα...

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Γ'.

Θεματοφύλακες τῆς παραδόσεως ταύτης μετὰ τὴν ἐθνικὴν συμφορὰν τοῦ 1453 ἀνεδείχθησαν οἱ λόγιοι τοῦ ἔθνους, ποὺ παρέμειναν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν βαρβάρων. Ἡ Ἐκκλησία δίδει συνείδησιν εἰς τὴν λογίαν παράδοσιν καὶ συντηρεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν θύραθεν γραμματείαν, ποὺ παρέλαβεν ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην μετὰ τὴν Ἄλωσιν. Παραλλήλως ὅμως ἡ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας, καίτοι εὐρίσκετο ὑπὸ δουλείαν ἐπὶ αἰῶνας τέσσαρας, δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος. Ἐχει ἀθρομήτους καὶ πηγαίας ἐκδηλώσεις, χωρὶς ἐσωτερικὰς ἢ ἐξωτερικὰς ἐπιδράσεις, εἰς ὅλας τὰς μορφὰς τῆς τέχνης, τοῦ λόγου καὶ τῆς γνώσεως. Ὁ πνευματικὸς αὐτὸς βίος τῆς Τουρκοκρατίας φθάνει μέχρις ἡμῶν διὰ τῆς δημόδου παραδόσεως. Ἐνας λαὸς μὲ ἐξάαιρετον ψυχικὴν δύναμιν ἐζήτησε νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἰδικὴν του συνείδησιν, στρέφων τὸ βλέμμα ἀήσυχον πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, κινητοποιῶν τὴν σκέψιν καὶ τὸν ἀπλοῦν στοχασμὸν του πρὸς διατύπωσιν ἀποφθεγμάτων, μύθων, διηγήσεων καὶ ποιημάτων, ποὺ περικλείουν πεῖραν ζωῆς, ἀλληγορίαν, παρατηρητικότητα, πλαστικότητα καὶ ἀφελῆ χάριν. Τὰς καλλιτεχνικὰς του διαθέσεις ὁ λαὸς ἐκδηλώνει μὲ τραγούδια ἰδικὰ του, μουσικὴν καὶ χορὸν. Ὡς γλωσσικὸν ὄργανον χρησιμοποιεῖ τὸν ἀπλούστερον δημῶδη λόγον, ἐκφραστικῶς ἰσχυρόν, πλούσιον, νέον ἑλληνικόν. Εἰς τὸν τομέα τῆς τέχνης ἐπιβάλλει τὰ προϊόντα τῆς οἰκιακῆς βιοτεχνίας, εἰς τοὺς κλάδους τῆς ὑφαντουργίας,

Ὅταν ἔτσι συστηματικὰ δουλεύῃ, ἀρχίζει νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ βλέπῃ, πὼς πίσω ἀπὸ κάθε τίμια προσπάθεια κρύβεται πάντα μιὰ βαθειὰ χαρὰ, καὶ πὼς οἰκοδομεῖ ἕνα φωτεινὸ παλάτι, ποὺ ἀρχόντισσα θροναίζεται μέσα του ἢ ψυχῆ του.

*

Γιατὶ μόνον οἱ ἀναιμες ψυχὲς ὑποχωροῦνε στὶς δυσκολίες. Καὶ μόνον οἱ δειλοὶ ζητοῦνε νὰ βολεῦνται ὅπως ὅπως, ἐπιδιώκοντας πάντα τοὺς τὴν ὀμαλισμένην στράτα, καὶ τίς εὐκολες καὶ ἀνετες λύσεις.

Οἱ ζωντανοὶ ὅμως ἄνθρωποι στέκονται πάντα ὀλόρθοι ἀπέναντι στὶς ἀντίπλευρες δυσκολίες. Καὶ μάχονται παλληκαρῶς, κερδίζοντας τὴν νίκη.

Ἐτσι μονάχα κερδίζεται καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη. Μὲ τὴν ὑπομονή. Καὶ μὲ τὴν ἀσκησιν...

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

τῆς κεραμευτικῆς, τῆς ξυλογλυπτικῆς, τῆς ἀφελεστέρας ζωγραφικῆς καὶ λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Χαρακτηριστικὰ τοῦ νεοφανοῦς τούτου πολιτισμοῦ τῶν χρόνων τῆς δουλείας εἶναι τὸ ἡρωϊκὸν καὶ ἀφελές στοιχεῖον, ποῦ πρόεχει εἰς τὴν ὅλην δημιουργίαν, ἡ καθολικὴ πίστις εἰς ὠρισμένα πρότυπα-λείψανα τοῦ παρελθόντος, διδάγματα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὁ ἔρωσ πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸν κόσμον, ποῦ περιβάλλει τὸν ἄνθρωπον, ἐλαφρὸς ἐσωτερικὸς καὶ ἐξωτερικὸς διάκοσμος, ποικιλία μέσα εἰς τὴν ἀπλότητα, σοβαρότης μέσα εἰς τὴν ἀφέλειαν, ὑγεία ψυχικὴ καὶ διαύγεια πνευματικὴ, χωρὶς περίτεχνον, ἀποπνικτικὸν καὶ ἀμφίβολον φόρτον ἢ στοιχεῖα ξένα, ποῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καρποφορήσουν εἰς τὸ εὐκρατον ἑλληνικὸν κλῆμα.

Ἡ λογία καὶ ἡ δημῶδης παράδοσις τοῦ ἔθνους ἡμῶν μέσα εἰς μίαν θαυμαστὴν ἀμοιβαίαν ἐπίδρασιν καὶ συμπλήρωσιν συνθέτουν τὴν καθολικὴν ζωὴν αὐτοῦ, σύρουσαι τὰ νήματα τῆς καταπληκτικῆς συνοχῆς του καὶ στενῆς ἐξαρτήσεως ἐκ τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ μαρτυροῦσαι τὸ συναισθηματικὸν περιεχόμενον τῆς ψυχῆς του, τὴν πίστιν του, αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῆς ὑπάρξεώς του.

Γενῶνται τώρα, εὐλόγως τὸ ἐρώτημα, ποῖα εἶναι ἡ θέσις τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων ἐναντὶ ὄλων αὐτῶν; Ἄν θὰ πρέπη νὰ μειώσωμεν πιστοὶ εἰς τὸ αὐστηρὸν πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς παραδόσεως, ποῖοι θ' ἀποτελέσουν τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν τοῦ τόπου; Καὶ θ' ἀποξενωθῶμεν ἐντελῶς ἀπ' ὅ,τι νέον προσκομίζει ὁ σύγχρονος κόσμος; Καὶ μὲ ποῖον τρόπον θὰ συντηρηθῇ ἡ παράδοσις;

Τὸ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, ποῦ σέβονται τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα τοῦ ἔθνους των, ὀφείλει νὰ βασισθῇ εἰς τὰ ἀναλλοίωτα βιώματα τοῦ ἑλληνισμοῦ, δηλ. τὴν ἡρωϊκὴν ζωὴν, τὴν βαθεῖαν πίστιν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν φύσιν, τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς αἰωνίας ἀρχὰς τοῦ ὀρθοῦ, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ καλοῦ, τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ἠθικοῦ τέλους εἰς τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐνεργείας, τὴν τελειώσιν, τὴν λύτρωσιν. Ὅλ' αὐτὰ εἶναι στερεὰ δεμένα πρὸς τοὺς κυριωτέρους ἐξωτερικοὺς τύπους, ποῦ παραμένουν πάντοτε ἐν ἐνεργείᾳ καὶ χωρὶς ἀμφιβολίαν στηρίζουν τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. Ἄν οἱ τύποι κρημνισθοῦν, θὰ συμπαρασύρουν ἀσφαλῶς καὶ τὴν οὐσίαν.

Καὶ δὲν θὰ κλείσουν βεβαίως αἱ θύραι πρὸς τὸ σύγχρονον πνεῦμα. Ἡ τάσις πρὸς ἀνανέωσιν καὶ πρόοδον εἶναι ἐμφυτος εἰς τὸν Ἕλληνα καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλεται πᾶσα νέα κατάρκτησις ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων. Ἀρκεῖ ἡ πρὸς πρόοδον ὁρμὴ νὰ μὴ ὀδηγῇ εἰς τυφλὴν μίμησιν, ἀντιγραφὴν καὶ προδοσίαν τῶν παραδεδομένων. Πλήρης ὑποταγὴ καὶ αἰχμαλωσία εἰς τὰ νέα ρεύματα καταστρέφει τὴν ἀρμονίαν τῶν βασικῶν ἀρχῶν τοῦ αἰωνίου ἑλληνικοῦ πνεύ-

ματος, ισοδυναμεῖ πρὸς ἀνικανότητα ἀναδημιουργίας καὶ δημιουργεῖ εὐθύνas. Τὰς εὐθύνas βεβαίως θὰ φέρουν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία, οἰονδήποτε δὲ βῆμα προόδου προσκαίρου θὰ φανῇ θάττον ἢ βράδιον, ὅτι προέρχεται ἀπὸ κακῆν καὶ ἀναφομοίωτον ἀντιγραφῆν, θὰ φανῇ ὅτι ξένας μορφαὶ ζωῆς καὶ τέχνης εἰς μίαν χώραν μὲ τόσον ἐνδοξον παρελθὸν σημαίνουν κόπωσιν καὶ παρακμῆν, μέσα εἰς περίοδον εἰρήνης, ἐλευθερίας καὶ δημοκρατίας.

Οἱ συντηρηταὶ τῆς παραδόσεως καὶ φορεῖς παντὸς ὑγιοῦς νέου καὶ προσηρμοσμένου πνεύματος θὰ πρέπει νὰ ἔχουν βαθεῖαν ἐλληνικὴν παιδευσιν. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ διανοούμενοι καὶ κυρίως οἱ ἐπιστήμονες καὶ οἱ λογοτέχνη, ἀφοῦ τῶν τελευταίων μάλιστα τὸ ἔργον ἀπευθύνεται εἰς τὸ εὐρύτερον λαϊκὸν στρώμα. Ἄλλὰ καὶ ὁ κληρὸς, ποῦ ἔρχεται καθημερινῶς εἰς ἐπαφῆν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν λαόν, διὰ τῆς θείας λατρείας, τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ κηρύγματος.

Τὰ χαρακτηριστικὰ ὅμως τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ βίου τοῦ ἔθνους ἡμῶν εἰς τὸ ἔργον τῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν δὲν εἶναι πολλά. Τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶναι κοσμοπολίται, μιμηταὶ μύθων καὶ τρόπων ξένων, εἶναι νεωτερισταί, ποῦ θυσιάζουν χάριν τοῦ καινοφανοῦς τὴν σαφήνειαν, τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν καθαρότητα τῆς ἐλληνικῆς σκέψεως καὶ τοῦ ἑλληνος λόγου. Ἄν κρίνη κανεὶς ἀπὸ τὸν τρόπον, ποῦ μερικοὶ Ἑλληνες γράφουν, συνθέτουν, τραγουδοῦν, ζωγραφίζουσι, οἰκοδομοῦν κλπ., θὰ διαπιστώσῃ τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν σύγχυσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πάσχει ἡ ἐποχὴ μας. Εἰς τὰ φασιστικὰ καθεστῶτα ἀναλαμβάνει τὸ κράτος τὴν ὀργάνωσιν τῆς προστασίας τῶν μνημείων τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης καὶ ἐλέγχει τὴν σύγχρονον παραγωγῆν. Ὑπὸ τὸ καθεστὸς τῆς ἐλευθερίας τὰ παραστρήματα ὀφείλουσι νὰ παραμένουν παραδείγματα πρὸς ἀποφυγῆν, πειραματισμοὶ χωρὶς συνέχειαν, πρωτοβουλία αὐτῶν τούτων τῶν πάσης φύσεως καλλιτεχνῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν χριστιανικὴν τέχνην καὶ περαιτέρω εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ χριστιανικὸν βίον μεγίστη δύναται νὰ εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐνῶ ἔχουν ὄπλον εἰς χεῖρας αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ κήρυγμα, ἂν θὰ ἠμποροῦσαν νὰ ἔχουν καὶ ἀνάλογον ὀπλισμόν, θὰ συγκρατήσουν τὸν λαόν ἀπὸ τὸν ὀλισθηρὸν κατήφορον, θὰ τοῦ μεταδώσουν τὴν πίστιν των πρὸς τὰς ἀξίας τῆς τέχνης καὶ τῆς ὑπηρεσίας ποῦ προσφέρει εἰς τὴν λατρείαν, θὰ τὸν διδάξουν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ πνευματικῆς κληρονομίας τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ θὰ συγκρατήσουν τὴν ἀναρχίαν εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς ἐκδηλώσεις. Οὐδεὶς ἀρνεῖται, ὅτι ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας κάθε

καλλιτέχνης δύναται ν' ακολουθῆ τὰς ὑποκειμενικάς του παρορμήσεις καὶ ἐμπνεύσεις καὶ ἐνδεχομένως νὰ προσφέρῃ ἔργα καλλιτεχνικῆς μεγαλοφυΐας. Ἄλλ' ἐξ ἴσου ἀληθεύει, ὅτι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἰδίας ἐλευθερίας δυνατόν νὰ παραχθοῦν ἔργα μεγάλης ἀφύτης καὶ νοσηρότητος. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οἱ ναοὶ τῆς Ὀρθοδοξίας θὰ ἔλθουν ἴσως εἰς θλιβεράν ἀντίθεσιν εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον πρὸς τὰ μεγάλα δημιουργήματα τοῦ παρελθόντος, οἱ δὲ πειραματισμοὶ καὶ αἱ ἀκροβασίαι ἐνίων καλλιτεχνῶν θὰ παρέχουν τὸ μέτρον ὄχι πλέον τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, ἀλλὰ τῆς ψυχικῆς ὄλων μας ὑγείας.

Πεδίον εὐγενοῦς ἀμίλλης, μορφή τεχνικὴ νέα πού νὰ δένεται κατὰ πνεῦμα καὶ αἴσθησιν μὲ τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον, ἔχουν θέσιν ἐκτὸς τῶν οἴκων τοῦ Θεοῦ. Ἐλαφροὶ λαϊκοὶ σκοποὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν καὶ μεῖζις τῆς χρυσῆς δημιουργίας τοῦ βυζαντινοῦ μεσαίωνα καὶ τῆς συγχρόνου τεχνικῆς δὲν ἤμποροῦν νὰ ὑπηρετήσουν γνήσιον Ὀρθοδοτικὸν πνεῦμα. Βέβαιον εἶναι, ὅτι μία πλουσία φαντασία μέσα ἀπὸ τὰς ποικιλίας γνωστῶν τύπων, διὰ καταλλήλων συνδυασμῶν καὶ θεμιτῶν διασταυρώσεων εἰς τὰς λεπτομερείας, θὰ ἀποδειχθῆ γόνιμος καὶ ἀποδοτικὴ, χωρὶς νὰ προδοθῶν αἱ βάσεις.

Πέραν τῆς ζητουμένης ἐλευθερίας τῶν καλλιτεχνῶν, πού ὅμως δὲν ἤμπορεῖ νὰ χορηγηθῆ, διὰ τοὺς λόγους πού ὑπεγράμμισθησαν, τεραστίαν εὐθύνην φέρουν οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐνοριακῶν καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς προσηρημένων παλαιῶν ναῶν, λόγῳ ἀγνοίας. Εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα σήμερον τὰ ἐκκλησιαστικὰ συμβούλια, φιλοτιμούμενα νὰ καλλωπίσουν καὶ εὐπρεπίσουν τοὺς ναοὺς, ἀναρτοῦν πάσης φύσεως ἀτεχνα κατασκευάσματα, ἰδίως ἀγιορειτικῆς προελεύσεως, εἰδώλια καὶ ἐκ μετάλλου ὁμοιώματα, γλυπτὰ καὶ χειροτεχνήματα, σκεύη καὶ εἰκόνας φορητάς, πού οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν πρὸς τὴν λατρείαν, ἢ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τέχνην. Μικραὶ μάλιστα φορηταὶ εἰκόνας μετὰ ἢ ἄνευ πλαισίων κυκλοφοροῦν κατὰ χιλιάδας καὶ χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν χριστιανῶν κατ' οἶκον, προερχόμεναι ἀπὸ πολυχρωμίας συγχρόνων τυπογραφικῶν πιεστηρίων. Ἄλλοι προϊστάμενοι τῶν ναῶν δι' ἐλευθερὰς ἐκλογῆς, ἄνευ γνώσεως τῶν ἀρμοδίων, προβαίνουν εἰς οὐσιώδεις προσθήκας καὶ μεταβολάς, οἷον κωδωνοστασίων, ὑποστέγων, θυρωμάτων κλπ., δι' ὧν καταφανῶς μεταβάλλεται ἡ διὰ πολλοὺς λόγους ἐνδιαφέρουσα ἀρχικὴ μορφή τῶν κτισμάτων. Γενικῶς δὲ πᾶς φιλόθρησκος μεταβάλλεται πολλοαχοῦ εἰς φιλάρχιον. Κίνδυνος ὑπάρχει ἢ ὑπαιθρος χώρα νὰ γεμίσῃ ἀπὸ ἀνταισθητικὰ καὶ ἀντιθρησκευτικὰ κατασκευάσματα.

Πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ γραπτὴ δι'

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

Κυριακή 9 Ἰουνίου (Πεντηκοστής)
(Πράξ. 6' 1-11)

«Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου»
(Στίχ. 4).

[Καὶ γέμισαν ὅλοι ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα]

Ἡ Κυριακή αὐτή, ἀδελφοί μου, εἶναι ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅπως ἀκούσαμε στὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, σήμερα, οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου φωτίσθησαν καὶ δυναμώθηκαν ἀπὸ τὸ Ἅγ. Πνεῦμα, ποῦ ἔπεσε στὶς κεφαλές τους ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν, κήρυξαν εὐθὺς κατόπιν στὸν λαὸ κι ἔτσι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἔκαμε τὴν πρώτη της ἐμφάνισι στὸν κόσμον μὲ τὶς τρεῖς χιλιάδες μέλη της, τὶς ψυχές ποῦ πιάστηκαν στὸ δίχτυ τοῦ παρθενικοῦ ἐκείνου κηρύγματος τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶναι ἔνδοξη, χαρωπὴ, τρισαγία. Μέσα σ' αὐτὴν, ἔδωσε τοὺς καρπούς του τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ, πρωτοφάνηκαν τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ ἔργου. Πῶς; Μὲ τὴν κάθοδο τοῦ Παρακλητοῦ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, μὲ τὴ φωταγώγησι τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ ζωὴ, μὲ τὴ γέννησι τῆς Ἐκκλησίας.

ἐγκυκλίων διαφώτισις. Χρειαζέται συστηματικώτερα ἐργασία. Ἐνδεδειγμένον εἶναι, καὶ διὰ γενικωτέραν μόρφωσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῆς συντηρήσεως τῆς παραδόσεως, νὰ γραφῇ εἰς τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῶν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια διδασκομένων μαθημάτων καὶ μία σειρά μαθημάτων βυζαντινῆς τέχνης, εἰς τρόπον ὥστε νὰ γίνῃ γνωστὴ εἰς τοὺς μέλλοντας λευϊτας ἡ κληρονομία τοῦ Βυζαντίου, ν' ἀγαπηθῇ καὶ νὰ προστατευθῇ ἐφεξῆς ἀκριβῶς ἀπὸ τοὺς πλέον ἀρμοδίους ὑπηρέτας τῶν θρησκευτικῶν πραγμάτων. Περαιτέρω δι' ἐπισκέψεων εἰς τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον καὶ τοὺς μνημειώδεις ναοὺς δύνανται νὰ ἐμπεδωθοῦν αἱ γνώσεις δι' ἐποπτικῆς διδασκαλίας. Οἱ ἱερεῖς εἶναι τὰ νεῦρα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, καταλλήλως δὲ καθοδηγούμενοι ἢμποροῦν καὶ πρέπει νὰ ἀποβοῦν οἱ θεματοφύλακες τῶν εὐκτηρίων οἴκων, πρὸς δόξαν καὶ τοῦ δεσπότη Χριστοῦ καὶ τῶν κιβωτῶν τῆς θείας λατρείας.

ΤΑΣΟΣ ΑΘ. ΓΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, καλῶντας τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἐνότητα, τοὺς ἔκαμε σήμερα, γιὰ πρώτη φορά, ἀδελφούς, τοὺς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σκοτάδι, τοὺς ἀπῆλλαξε ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου, τοὺς πολιτογράφησε στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Σήμερα κατατάχτηκαν στὸ στρατόπεδο τοῦ Χριστοῦ οἱ πρῶτοι ὀπλίται του, δόθηκε ὁ ἄρραβὼν τῆς αἰωνίας ζωῆς, ἐνώθησαν οἱ οὐρανοὶ μὲ τὴ γῆ, κατασκήνωσε ἡ ἀλήθεια στὸ ἀνθρώπινο γένος, ξανάγιναν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ ἀγαπημένα καὶ διαλεχτά.

Σήμερα τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας γλύστρησε ἀπὸ τὰ σκαριά γιὰ τὸ μεγάλο του ταξίδι, μὲ τὰ πανιά κολπωμένα ἀπὸ τίς πνοές τοῦ Παρακλήτου, μὲ τὸν Ἰησοῦ στὸ τιμόνι, μὲ πλήρωμα τοὺς ἀποστόλους, μὲ ἐπιβάτες τίς τρεῖς πρῶτες χιλιάδες ποὺ ἄκουσαν τὸ ἀποστολικὸ κήρυγμα καὶ πίστεψαν στὸν Κύριο.

Σήμερα ἡ κτίσις κι' ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθαν στὴν ἀνάπλασι κι' ἄρχισε νὰ ξαναφτιάχνηται ὁ κόσμος, ποὺ εἶχε βγῆ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Θεοῦ «καλὸς λίαν» τὴν πρώτη φορά, ἀλλὰ χάλασε μὲ τὴν παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων.

Αὐτὴ τὴν ἐνδοξη, χαρωπὴ καὶ τρισαγία ἡμέρα, ἡ ἁμαρτία ἄρχισε νὰ δίνη πίσω στὸ θεῖο Ἰδιοκτῆτη ὅσα εἶχε ἀρπάξει, ὁ Σατανᾶς ν' ἀπογυμνώνεται, ὁ κόσμος νὰ ἐπανέρχεται στὴ θεία δικαιοδοσία.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη κι' ἐπιφανῆ ἡμέρα χτίστηκε ἡ πρώτη τοιχοφυριὰ στὸ οἰκοδόμημα, ποὺ καθὼς γράφει ὁ Ἀπόστολος Πέτρος στὴ μιὰ ἀπὸ τίς ἐπιστολές του, ἀποτελεῖται ἀπὸ αἰθούς ζῶντας) καὶ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ Ἐκκλησία.

Σήμερα στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ τὸ μυστικὸ, ἔγιναν οἱ ἄνθρωποι μέλη, στὸ σῶμα αὐτὸ ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ Ἐκκλησία.

Σήμερα οἱ ἀπόστολοι, ποὺ βρίσκονταν στὸ ὑπερῶο, ἀνοῖξαν τὰ φτερά τους καὶ πέταξαν σὰν χελιδόνες ποὺ φέρνουν τὸ μήνυμα τῆς πνευματικῆς ἀνοίξεως στὸν κόσμο. Σήμερα οἱ ἄγγελοι, ὅπως γράφει ὁ Παῦλος, ἀκούοντας τὸ ἀποστολικὸ κήρυγμα, θαμπώθηκαν ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψι τοῦ ἀπὸ αἰῶνος κρυμμένου μυστηρίου κι' εἶδαν γιὰ ποῦ λόγῳ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατέβηκε στὸν κόσμο. Σήμερα ἡ γῆ, ἀπὸ ἔρημος ἐξορίας, ἔγινε προαύλιο τοῦ παραδείσου.

Στὸν ἐξαισίῳ ἑσπερινό, ποὺ θ' ἀκολουθήσῃ τὴ θεία λειτουργία, θὰ γονατίσουμε ὅλοι καὶ θ' ἀπευθύνουμε στὴν Ἁγία Τριάδα, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἀρχές δοξολογίας, ἱερείας, εὐχαριστίας. Ἡ Πεντηκοστὴ δὲν εἶναι ἓνα γεγονός, ποὺ συνέβηκε μιὰ φορά μονάχα. Δὲν εἶναι ἓνα γεγονός, ποὺ ἀπλῶς

ἀναθυμόμαστε σήμερα καὶ τὸ τιμᾶμε. Εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Γιατί, τί ἄλλο εἶναι αὐτὴ ἡ ζωὴ παρά μιὰ ἀδιάκοπη κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος;

Μὲ τὴ γονυκλισία καὶ τὶς εὐχὲς τοῦ ἑσπερινοῦ, θὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὸ Πνεῦμα νὰ μὲνῃ πάντα πάνω μας καὶ μέσα μας, θὰ δοξάσωμε καὶ θὰ εὐχαριστήσωμε τὴν Ἁγία Τριάδα γιὰ τὸ ὅτι εἶναι ἀπὸ ἐκείνη τὴ μέρα ὡς σήμερα κι' ὡς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων μαζί μας.

Ἡ Ἐκκλησία σήμερα δὲν θυμᾶται μονάχα τὴ γέννησί της, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι εἶναι προωρισμένη νὰ μὴ πεθάνῃ, ἀλλὰ νὰ ζῆ πάντα.

Κυριακὴ 16 Ἰουνίου (Ἁγ. Πάντων)

(Ἐβρ. ια' 32 - ιβ' 2)

«Οἱ διὰ πίστεως... εἰργάσαντο δικαιοσύνην»
(ια' στίχ. 33)

[Ποῦ μὲ τὴν πίστι εἰργάσθησαν τὴν ἀγιότητα]

Ἐνα ἀσύλληπτης καλλονῆς ποίημα εἶναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ σύμφωνος μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ βίος, ἕνα ἀριστούργημα, ποῦ μπροστά του δὲν ἀντέχουν στὴν παραμικρὴ σύγκρισι ὄλων τῶν εἰδῶν τὰ ἄλλα καλλιτεχνήματα. Ἀλλὰ γιὰ νὰ σχεδιασθῇ, νὰ συμπληρωθῇ καὶ νὰ φτάσῃ σὲ τελειότητα αὐτὸ τὸ ἔργο, ἀπαιτοῦνται ἀγῶνας πολλὸς καὶ κόπος ἀκοίμητος. Γιατί, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, τί ἄλλο εἶναι ὁ χριστιανικὸς βίος παρά τὸ νὰ γίνωμε ἀντίγραφα τοῦ Θεοῦ; Τί ἄλλο εἶναι αὐτὸ τὸ ἔργο παρά τὸ νὰ ἐκπληρώσωμε ἐκεῖνο ποῦ ἡ Γραφὴ ὀνομάζει «ὁμοίωση» πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τελειότητα τέτοια ποῦ νὰ θυμίζῃ καὶ νὰ ἀντανακλᾷ τὴν τελειότητα τοῦ οὐρανοῦ μας πατέρα;

Στὶς πρῶτες κιόλας σελίδες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι γραμμένο πὼς ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε ἀκαθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ», δηλαδὴ μὲ προορισμὸ νὰ γίνῃ μιὰ μικρογραφία τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν κόσμο. Καὶ στὴν Καινὴ Διαθήκη, ὁ ἴδιος ὁ Κύριος λέγει : «Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειος ἐστίν». (Θὰ εἴσθε, λοιπόν, σεῖς τέλειοι, ὅπως ἀκριβῶς τέλειος εἶναι ὁ πατέρας σας ὁ ἐπουράνιος).

Ἰλιγγιᾶ ὁ νοῦς κι' ἡ καρδιά πάει νὰ λυώσῃ μπροστά σὲ τόσο ὑψηλὸ καὶ μεγάλο προορισμὸ, μπροστά σὲ τόσο ἀπερίγραπτο ἔργο. Κι' εἶναι φυσικὸ νὰ τρέμῃ κανεὶς, ὅταν ἀναλογίζεται γιὰ ποῦ πράγμα ἔχει καλεσθῇ, ὅταν μάλιστα γνωρίζῃ πόσο ἀμαρτωλὸς, πόσο ἀδύνατος, πόσο ἐλαττωματικὸς εἶναι.

Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἤρθε στὸν κόσμο,

γέροντας τούς οὐρανοὺς, καὶ πῆρε τὴ σάρκα μας. Γι' αὐτὸ δίδαξε, σταυρώθηκε καὶ ἀναστήθηκε. Γιὰ ν' ἀνοίξῃ τὸν δρόμο αὐτῆς τῆς τελειώσεως, γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὸ χέρι του, ποὺ ἀναπληρῶνει τὰ ἑλλείποντα κι' ἐνισχύει τὴν ἀδυναμία μας.

Ἄπο μᾶς ζητᾷ μονάχα ἓνα ἐργαλεῖο, ποὺ εἶναι μοχλὸς καὶ σμίλη γιὰ νὰ σηκώσουμε καὶ νὰ πετάξουμε μακριὰ τὸν ὄγκο τῶν δυσκολιῶν καὶ νὰ λαξεύσουμε τὸν ἑαυτὸ μας, κυττῶντας προσεχτικὰ τὸ θεῖο πρότυπο καὶ νὰ τὸν κάνουμε ἔτσι ἀντίγραφο πετυχημένο.

Ποῖο εἶναι αὐτὸ τὸ ἐργαλεῖο, ποὺ μαζὶ μὲ τὴ θεία χάρι ὡς ἐμπνεύστρια καὶ ὡς ἐνισχύτρια, πραγματοποιεῖ τὸ ἀριστοῦργημα τῆς ἀγιότητος, τὸν ἀληθινὸ χριστιανό;

Τὸ φανερῶνει ἡ ἀποστολικὴ περικοπή, ποὺ ἀκούσαμε πρὶν ἀπὸ λίγο. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶπε γιὰ τοὺς μεγάλους δικαίους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: Ἐργάσθησαν τὴν ἀγιότητα «διὰ τῆς πίστεως», χρησιμοποιοῦντας σὰν ὄργανο τὴν πίστι.

Αὐτὸς εἶναι ὁ μοχλὸς καὶ ἡ σμίλη, ποὺ χρειαζόμαστε γιὰ νὰ μεταβληθοῦμε σὲ ὁμοιώματα τοῦ οὐρανοῦ μας πατέρα, γιὰ νὰ γίνουμε ἀληθινοὶ χριστιανοί.

Ἡ πίστις εἶναι πρῶτα-πρῶτα μοχλὸς. Ὁ Ἰησοῦς, μιλῶντας γι' αὐτὴ στοὺς μαθητὰς του, εἶπε: Ἄν ἔχετε πίστι ἔστω καὶ τόσο λίγη ὥστε νὰ μπορῆ νὰ τὴν παρομοιάσῃ κανεὶς μὲ τὸν μικροσκοπικὸ σπόρο τοῦ σιναπιοῦ, θὰ πῆτε σ' αὐτὸ τὸ βουνό, πῆγαινε ἀπὸ ἐδῶ ἐκεῖ καὶ θὰ πάῃ. Καὶ τίποτε δὲν θὰ σταθῇ ἀδύνατο γιὰ σᾶς. «Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μεταβῆθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν».

Ὅποιος πιστεύει πραγματικὰ, δὲν θὰ σταματηθῇ ἀπὸ κανενὸς εἴδους ἐμπόδιο, δὲν θὰ καταπλακωθῇ ἀπὸ κανένα ὄγκο ἁμαρτίας ἢ πειρασμοῦ ἢ ἀντιξοότητος. Μὲ τὴν πίστι, σὰν μὲ παντοδύναμο μοχλὸ, θὰ μετακινήσῃ ὅλα τὰ βουνὰ τῶν δυσκολιῶν καὶ θὰ προχωρήσῃ στὸ δρόμο τῆς μιμησεως τοῦ Ἰησοῦ, στὸ δρόμο, ποὺ χάραξε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Ἅγιοι Πάντες, ποὺ σήμερα ἡ Ἐκκλησία γιορτάζει τὴ μνήμη τους, αὐτὸ τὸ μοχλὸ χρησιμοποίησαν γιὰ νὰ ἐργασθοῦν καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὸν προορισμὸ τους καὶ νὰ γίνουν ὅμοιοι μὲ τὸν Χριστό. Μὲ τὴν πίστι παραμέρισαν τὰ πάντα, ἀνέτρεψαν τοὺς πειρασμούς, ἀντιστρατεύθηκαν ἀποτελεσματικὰ στὰς ἐφόδους τοῦ πονηροῦ.

Ἄλλὰ ἡ πίστις εἶναι καὶ σμίλη. Δὲν περιορίζεται μονάχα στὸ νὰ πετάξῃ μακριὰ τὸ βουνὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἡ δημιουργὸς τῶν ἀρετῶν. Αὐτὴ, ποὺ εἶναι ἡ μητέρα ὅλων τους, ἡ τε-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐπὶ τοῦ Ἑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατη-
τίσθη σχέδιον νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου παρατείνεται ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐνορια-
κῶν Ἐπιτροπῶν μέχρι 31-12-1958. Διὰ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου νόμου ὀρίζεται
ἐφεξῆς ἡ διάρκεια τῆς θητείας τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν ἀπὸ 1ης Ἰα-
νουαρίου ἕως 31 Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

— Δι' ἑτέρου σχεδίου νόμου, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἤδη πρὸς ὑπογρα-
φὴν παρὰ τῷ κ. Ἑπουργῷ, προβλέπεται ἡ ἰδρυσις παρὰ τῆ Ἀποστολικῆ
Διακονίᾳ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου ἐν Τήνῳ. Τὴν συντή-
ρησιν τοῦ ἐν λόγῳ Φροντιστηρίου θὰ ἀναλάβουν ἀπὸ κοινοῦ ἡ Ἀποστολικὴ
Διακονία καὶ τὸ Ἴερὸν Ἰδρυμα «Εὐαγγελίστρια» Τήνου.

Τὸ Ἑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων δι' ἐγκυκλίου
τοῦ ἐξήτησεν ἀπὸ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις, ὅπως γνωρίσουν εἰς αὐτὸ: α) τὸν
ἀριθμὸν τῶν χειροτονηθέντων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1945 καὶ ἐντεύθεν ἀποφοίτων
τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καὶ τῶν Ἀνωτέρων καὶ Κατωτέρων Ἐκ-
κλησιαστικῶν Φροντιστηρίων, β) τὸν ἀριθμὸν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέ-
σεων, τῶν ὑφισταμένων κατὰ τὸ ἔτος 1945 καὶ γ) τὸν ἀριθμὸν τῶν κενῶν
ἐφημεριακῶν θέσεων, αἵτινες ὑφίστανται σήμερον. Ὡσαύτως ἐξητήθη ὁ
ἀριθμὸς τῶν φοιτησάντων εἰς Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια πρὸς μετεκ-
παίδευσιν ἐφημερίων.

Τὰ ἐν λόγῳ στοιχεῖα πρόκειται νὰ χρησιμεύσουν διὰ τὸν καθορισμὸν
τῶν μελλοντικῶν κατευθύνσεων τοῦ Ἑπουργείου εἰς τὸν τομέα τῆς Ἐκ-
κλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσεως.

χνίτρα πού στολιζει με τὰ σχέδιά τους τῆ στολὴ τοῦ χριστιανοῦ.

Με τὴν πίστι, σὰν μιὰ τέτοια θαυμαστὴ σμίλη, ἐργάσθησαν
οἱ Ἅγιοι Πάντες τὴν ἀγιότητά τους, ἐφτιαζαν στὸν ἑαυτὸ τους
ὅλες τὶς ἀναλογίες, τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὶς λεπτομέρειες τοῦ
θεοῦ προτύπου, πού εἶναι ὁ Ἰησοῦς.

Ἡ πίστις εἶναι ἐκείνη, πού μᾶς δίνει μάτια, γιὰ νὰ δοῦμε
αὐτὸ τὸ πρότυπο χωρὶς πλάνη καὶ καθαρὰ ἀπ' ὅλες τὶς πλευ-
ρές. Ἡ πίστις εἶναι ἐκείνη, πού ξέρει νὰ ἀφίνη στὶς ἐμπνεύσεις
τῆς θείας χάριτος, στὶς ὑποδείξεις καὶ τὶς καθοδηγήσεις της,
ὥστε νὰ σμιλεῖ με ἀσφάλεια, με πληρότητα, με ἀκριβείαν τὸν
Χριστὸ στὰ αἰσθήματα, στοὺς λογισμοὺς, στὶς πράξεις μας.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, σοῦ ἐπαναλαμβάνουμε σήμερα τὴν
παράκλησι τῶν μαθητῶν σου, πού σοῦ εἶχαν πῆ κάποτε: «Πρόσ-
θες ἡμῖν πίστιν». Δός μας τὴν πίστι, βάλε στὰ χέρια μας αὐτὸ
τὸν παντοδύναμο βορῶ κι' αὐτὴ τὴ θαυμαστὴ σμίλη, γιὰ νὰ
μετακινήσουμε τὸ βαρὺ σωρὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ νὰ λαξέσουμε
τὸ ὑπέροκτο ἀντίγραφό σου στὸν ἑαυτὸ μας. Δός μας τὴν πίστι,
γιὰ νὰ ἐργασθοῦμε τὴν ἀγιότητα, νὰ φτιάξουμε με τὴ χάρι σου
τὸ ἀριστούργημα ἐκεῖνο, πού θέλεις νὰ εἶναι ὁ καθένας μας.
Ἀμήν.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ὡς ἀνεγράφη εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος τῆς «Ἐκκλησίας» καὶ τοῦ «Ἐφημερίου», τὸ Δ. Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπεφάσισε τὴν αὐξήσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. χορηγουμένων συντάξεων, ὡς καὶ τῶν ἐφ' ἐξῆς ἀπονεμηθησομένων τοιούτων. Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδρίας τῆς 13.5.1957, εἰς ὃ καθορίζονται λεπτομερῶς τὰ ὄρια τῆς γενομένης αὐξήσεως. Ἰδιαιτέρως σημειοῦμεν τὴν τελευταίαν παράγραφον τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως, ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὴν περαιτέρω αὐξήσιν τῶν συντάξεων. Διὰ τὰς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐνεργείας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου, γράφομεν κατωτέρω.

Τὸ Συμβούλιον λαβὸν ὑπ' ὄψιν: α) Τὴν εἰσήγησιν τοῦ Διευθύνοντος, β) Τὴν πρότασιν τοῦ Τεχνικοῦ Συμβούλου, γ) τὴν γνώμην τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐφρασθεῖσαν κατ' ἐπανάληψιν διὰ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου, περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς βελτιώσεως τῶν συντάξεων τῶν συνταξιούχων τοῦ ΤΑΚΕ, δ) τὰ ὀριζόμενα ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 918/3-5-55 ἀποφάσει τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, ε) ὅτι αἱ καταβλητέαι μετὰ τὴν χορήγησιν τῆς προταθείσης αὐξήσεως συντάξεις μετὰ τῶν εἰδικῶν ἐπιδομάτων δὲν πρόκειται νὰ ὑπερβαίνουν δι' ἕκαστον συνταξιούχον τὸ 80% τῶν τακτικῶν ἀποδοχῶν, ἅς θὰ ἐλάμβανεν οὗτος ἂν ἐν ἐνεργείᾳ, ς) ὅτι αἱ προτεινόμεναι αὐξήσεις δύνανται νὰ καλυφθοῦν ὄχι μόνον κατὰ τὸ ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους (1-7-57 — 31-12-57) τῆς χορηγήσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἐκ τῶν τρεχόντων πόρων τοῦ Ταμείου ἄνευ οἰασθήποτε αὐξήσεως αὐτῶν καὶ ἄνευ χρησιμοποίησεως τῶν κεφαλαίων ἀσφαλείας τοῦ Ταμείου ὡς τοιούτων νοουμένων τῶν ἀπαιτούμενων διὰ τὴν καταβολὴν μιᾶς ἐτησίως συνολικῆς δαπάνης διὰ συντάξεις, ζ) Ὅτι διὰ τῶν προτεινομένων αὐξήσεων ἡ ἐτησία ἐπιβάρυνσις τοῦ Κλάδου θὰ ἀνέλθῃ εἰς δραχ. 4.000.000 περίπου, η) ὅτι διὰ τὴν χορήγησιν εἰδικῶν ἐπιδόματων καὶ εἰς τοὺς συνταξιούχους τοὺς συνταξιοδοτηθέντας πρὸ τῆς ἰσχύος τῆς ὑπ' ἀριθ. 16015/51 ὑπουργικῆς ἀποφάσεως (Φ.Ε.Κ. 116/51, τεύχος Β') παρίσταται ἀνάγκη προσθήκης σχετικῆς διατάξεως εἰς τὸ ἄρθρον 18 § 3 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ΤΑΚΕ, ἄτε μὴ προβλεπόμενης ἐκ τῶν ἤδη ἰσχυουσῶν διατάξεων τῆς χορηγήσεως εἰδικῶν ἐπιδόματος εἰς τὴν ὡς ἄνω κατηγορίαν τῶν συνταξιούχων,

Ἀποφασίζει:

Ι. Ὅμοφῶνως, τὴν προσθήκην εἰς τὴν § 3 τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ΤΑΚΕ, ὡς αὕτη ἀντικατεστάθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 129293/56 Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως (Φ.Ε.Κ. 269/56 Τεύχος Β'), ἐδαφίῳ ἔχοντος ὡς κατωτέρω:

«Τὸ εἰδικὸν τοῦτο ἐπίδομα χορηγεῖται ἐφεξῆς καὶ καθορίζεται ἐκάστοτε δι' ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ καὶ εἰς τὰς

πρὸ τῆς ἰσχύος τῆς ὑπ' ἀριθ. 16015/51 (Φ.Ε.Κ. 116/51 Τεῦχος Β') 'Υπουργικῆς ἀποφάσεως, ἀπονεμηθείσας συντάξεις».

II. Κατὰ πλειοψηφίαν, τὸν καθορισμὸν ἀπὸ 1ης 'Ιουλίου 1957 τοῦ ὑπὸ τῆς § 3 τοῦ ἄρθρου Γ18 τοῦ Καταστατικοῦ (Φ.Ε.Κ. 269/56 Τεῦχος Β') καθοριζομένου ἐιδικοῦ ἐπιδόματος ὡς κατωτέρω:

Α'. Διὰ τοὺς συνταξιούχους τοὺς συνταξιοδοτηθέντας καὶ συνταξιοδοτηθησομένους βάσει τῶν ἀπὸ 1-7-51 κειμένων διατάξεων. α) Διὰ τοὺς ἀμέσους συνταξιούχους τοὺς κατατασσομένους εἰς τὰς μισθολογικὰς κατηγορίας Α', Β', καὶ Γ' εἰς δραχ. 375 (ἀπὸ δραχ. 275) μηνιαίως καὶ διὰ τοὺς κατατασσομένους εἰς τὴν Δ' μισθολογικὴν κατηγορίαν καὶ λοιποὺς μετόχους, πλὴν τῶν λαμβάνοντων σύνταξιν βάσει τοῦ ἄρθρου 4 § 2 ἔγραφ. α' τοῦ Α. Ν. 835/1948 εἰς δραχ. 409 (ἀπὸ 309) μηνιαίως.

Β'. Διὰ τοὺς ἐμμέσους συνταξιούχους τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων μισθολογικῶν κατηγοριῶν καὶ λοιπῶν μετόχων, καθορίζεται καὶ χορηγεῖται τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω ἐιδικὸν ἐπίδομα, μειωμένον ὅμως κατὰ 10% ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς διδομένης αὐξήσεως τῶν δραχ. 100, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι τὸ οὕτω μειούμενον συνολικὸν ἐπίδομα δὲν θὰ ᾖ κατώτερον τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀπαιτεῖται, ἵνα ὁ συνταξιούχος λαμβάνῃ μετὰ τῆς συντάξεως τὸ ποσὸν δραχ. 500 μηνιαίως (κατώτατον ὄριον).

III. Κατὰ πλειοψηφίαν ἐπίσης τὸν καθορισμὸν τοῦ χορηγηθησομένου ἐιδικοῦ ἐπιδόματος καὶ εἰς τοὺς βάσει τῶν πρὸ τῆς 30-6-51 συνταξιοδοτηθέντας διὰ τῆς κατὰ τὰ ὑπὸ στοιχ. I τῆς παρούσης προταθησομένης προσθήκης ἑδαφίου εἰς τὴν § 3 τοῦ ἄρθ. 18 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE ὡς κατωτέρω:

Α'. Διὰ τοὺς ἀμέσους συνταξιούχους τοὺς συνταξιοδοτηθέντας βάσει τῶν ἀπὸ τῆς 30/6/51 διατάξεων ὡς ἑξῆς:

α) Διὰ τοὺς λαμβάνοντας μηνιαίαν σύνταξιν δραχ. 343, εἰς δραχ. 157 μηνιαίως. β) διὰ τοὺς λαμβάνοντας μηνιαίαν σύνταξιν δραχ. 385, εἰς δραχ. 115 μηνιαίως καὶ γ) διὰ τοὺς λαμβάνοντας μηνιαίαν σύνταξιν δραχ. 440, 495 καὶ 550, εἰς δραχ. 100.

Β'. Διὰ τοὺς ἐμμέσους συνταξιούχους: τῶν ἀνωτέρω α, β, γ καὶ δ περιπτώσεων, καθορίζεται καὶ χορηγεῖται τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω ἐιδικὸν ἐπίδομα, μειωμένον ὅμως κατὰ 10%, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι τὸ οὕτω μειούμενον ἐπίδομα δὲν θὰ ᾖ κατώτερον τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀπαιτεῖται ἵνα ὁ συνταξιούχος λαμβάνῃ μετὰ τῆς συντάξεώς τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 500 μηνιαίως (κατώτατον ὄριον).

IV. 'Ομοφώνως ὅπως εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τῶν ὡς ἄνω καθορισθησομένων ἐιδικῶν ἐπιδόματων ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν συνταξιούχων τοῦ TAKE τὸ μετὰ τῆς συντάξεως καταβλητέον ποσὸν θὰ ὑπερβαίνει τὸ 80% τῶν ἀντιστοίχων δι' ἕκαστον συνταξιούχον ἀποδοχῶν ἐνεργείας δέον νὰ γίνῃται ἀνάλογος περικοπή.

V. Συναφῶς τὸ Συμβούλιον ἀποφασίζει ὅπως ζητηθῇ παρὰ τῆς Ν.Ε. ἡ ἄρσις τοῦ ὑφισταμένου περιορισμοῦ, ὑπολογισμοῦ τῶν παρεχομένων συντάξεων καὶ καθορισθῇ τὸ ὕψος αὐτῶν μέχρι τοῦ 100/100 τοῦλάχιστον τῶν ἀποδοχῶν ἐνεργείας τῶν ἡσφαλισμένων ἐπὶ τῷ τέλει, ὅπως παρασχεθῇ ἡ δυνατότης διὰ τὴν καὶ περαιτέρω αὐξήσιν τῶν συντάξεων».

— Ἦδη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωρόθεος, ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτοῦ πρὸς περαιτέρω ἀύξησιν τῶν παρεχομένων ὑπὸ τοῦ TAKE συντάξεων, ἀπέστειλε πρὸς τὴν Νομισματικὴν Ἐπιτροπὴν τὸ κατωτέρω δημοσιεύμενον ἔγγραφο ἀπὸ 24-5-57.:

24 Μαΐου 1958

Πρὸς
τὴν Νομισματικὴν Ἐπιτροπὴν

Ἐνταῦθα

« Ἀναφερόμενος εἰς τὸ πρὸς Ὑμᾶς ὑπ' ἀριθ. 81781/21-1-57 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀπαντητικὸν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 17269 ἔγγραφο Ὑμῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν (Γ. Δ. Δ. Λ.), διαβιβασθὲν παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ ἐποπτεύον Ὑπουργεῖον, λόγῳ ἀρμοδιότητος, δι' οὗ ἀπαντητικὸν ἔγγραφο τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων ἀπεδέχθη καὶ εὔρε πλήρως δικαιολογημένην τὴν παρὰ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ TAKE αἰτουμένην ἐξαίρεσιν ἀπὸ τοῦ θετειμένου παρ' ὑμῶν περιορισμοῦ εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν συντάξεων (ὑπ' ἀριθ. 918 συνεδρία Ν.Ε.), ἐπιθυμοῦμεν, κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ TAKE τῆς 3-5-57 νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς ὅπως διὰ τοὺς ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 3753/22-6-56 ἔγγραφο τοῦ TAKE ἐκτιθεμένους λόγους, εὐαρεστηθῆτε καὶ ἐξαίρεσητε τὸ TAKE ἐκ τοῦ περιορισμοῦ, καθ' ὃν «αἱ παρεχόμεναι συντάξεις μετὰ τῶν πάσης φύσεως ἐπιδομάτων μὴ ὑπερβαίνουν ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει τὸ 80% τῶν τακτικῶν ἀποδοχῶν, ἃς θὰ ἐλάμβανον οἱ ἡσφαλισμένοι ἐὰν ἐξηκολούθουν ἐργαζόμενοι» καὶ ἐγκρίνητε ὅπως αἱ ὑπὸ τοῦ TAKE παρεχόμεναι εἰς τοὺς ἡσφαλισμένους του συντάξεις καὶ ἐπιδόματα, φθάσουν τὸ 100/100 τοῦλάχιστον τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀποδοχῶν αὐτῶν».

Εὐχέτης πρὸς Κύριον
† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΩΡΟΘΕΟΣ.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν δημοσιευθέντων εἰς τὸν τύπον, σχετικῶς πρὸς τὴν νομιμότητα τῶν ὑπὲρ τοῦ κλάδου ἀσθενοῦς κρατήσεων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., μᾶς παρεσχέθη ἡ πληροφορία ὅτι τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους οὐδέποτε ἠρωτήθη, οὐδὲ καὶ ἀπεφάνθη ἐπομένως ἐπὶ τῆς νομιμότητος τῶν κρατήσεων τῶν ἐφημερίων καὶ τῶν συνταξιοῦχων ὑπὲρ τοῦ κλάδου ἀσθενοῦς τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Περὶ τοῦ ζητήματος τῶν προπολεμικῶν χρεῶν τῶν ἡσφαλισμένων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ ἄλλοτε εἶχον δοθῆ αἱ κρατοῦσαι παρὰ τῷ Ταμείῳ τούτῳ ἀπόψεις, αἵτινες νομίζομεν εἶναι καὶ βάσιμοι.

Οὗτα τὰ ἐν λόγῳ ἀσφάλιστρα, ἐφ' ὅσον ὀφείλονται, πρέπει νὰ καταβληθῶν, διότι δὲν νοεῖται ἀσφάλισις καὶ ἐπομένως παροχὴ συντάξεως χωρὶς τὴν προηγουμένην καταβολὴν τῶν εισφορῶν τοῦ ἡσφαλισμένου. Ὁ νόμος 18/44 οὐδόλως προβλέπει τὴν διαγραφὴν τῶν πάσης φύσεως ὀφειλῶν. Ὅλα δὲ τὰ Ἀσφαλιστικὰ Ταμεία ἀνεξαίρετως, ἐν ὄψει καὶ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τούτου, εἰσπράττουν πάντοτε τὰς ὀφειλομένας ταύτας

είσφοράς, αί ὁποῖα διὰ τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὑπολογίζονται πάντοτε 5 ο]ο ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε καταβαλλομένων ἀποδοχῶν, ἄνευ οἰουδήποτε τόκου, ὡς ἐσφαλμένως ἐλέχθη.

Ἐξ ἀφορμῆς ἀνευθύνων σχολίων, στρεφόμενων περὶ τὸ ὕψος τῶν συντάξεων καὶ τῶν ἄλλων παροχῶν τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Κλήρου, θὰ ἔπρεπε νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐνδείκνυται νὰ ἀναμεινῆ τις τὸ πόρισμα τῆς ἐνεργομένης ἀναλογιστικῆς μελέτης ἐπὶ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ ἰσοζυγίου καὶ τῆς οικονομικῆς ἐν γένει καταστάσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ τούτου.

Καλόν, πάντως, εἶναι κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν τοιούτων πραγμάτων καὶ πρὸς ἀποφυγὴν αὐθαιρέτων συνήθως κρίσεων νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν, ὅτι αἱ παροχαὶ καὶ τὸ ὕψος αὐτῶν, κατὰ τὰς κρατούσας εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλισιν θεμελιώδεις ἀρχάς, δὲν προσδιορίζονται ἐκ τῶν ἀναγκῶν τῶν ἠσφαλισμένων, οὐδὲ περισσότερον, ἐκ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἐκ νόμων μαθηματικῶν καὶ οικονομικῶν, καθ' ὅτι τὸ ὕψος τῶν παροχῶν ἀποτελεῖ, ἀπαραβάτως, συνάρτησιν τοῦ μεγέθους τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἐν γένει πύρων τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων, πάντως δὲ ὅτι ἡ πλήρης καὶ μετὰ 35 ἐτῶν ἀσφάλισιν σύνταξις μετὰ παντὸς σχετικοῦ ἐπιδόματος, δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 80 ο]ο τῶν ἐν ἐνεργείᾳ μισθῶν. Σημειωτέον ὅτι τοιοῦτοι περιοριστικοὶ κανόνες, τεθέντες ὑπὸ εἰδικῶν νόμων, ἰσχύουν γενικῶς διὰ πάντα τὰ ἀσφαλιστικὰ ἰδρύματα.

Ὅπως δὴποτε καὶ ἐξ ὧν ἔχουν δημοσιευθῆ καὶ ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑποβολῆς τῶν ἀπολογισμῶν ἢ τῶν προϋπολογισμῶν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., συνάγεται ὅτι τὸ ὕψος τῶν παρ' αὐτοῦ διδομένων συντάξεων οὐχὶ μόνον δὲν ὑπολείπεται, ἀλλὰ τείνει θὰ φθάσῃ ἀπὸ τοῦδε, μόλις μετὰ 27ετῆ ἀσφάλισιν τὰ ἀνώτερα ἐπιτρεπτά ὄρια. Τὰ ἐτήσια δὲ περισσεύματα τὰ ὁποῖα, σημειωτέον, πόρω ἀπέχουν ἀπὸ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰς δημοσιευόμενας ἀνευθύνους καὶ ἀνακριβεῖς πληροφορίας καὶ κρίσεις, ὡς ἀπὸ τοῦς ὑποβαλλομένους ἐτησίους Ἰσολογισμοὺς προκύπτει, ἐπιβάλλεται ὅπως, ἐπενδύόμενα, καταλλήλως, παραμένουν ἀδιάθετα πρὸς σχηματισμὸν τῶν ἀπαραιτήτων μαθηματικῶν ἀποθεματικῶν.

Ὡς πρὸς τὸ βόηθημα τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς, συσταθέντος μόλις πρὸ 10ετίας, τούτο, ὡς πληροφοροῦμεθα, παρουσιάζει δυνατότητας βελτιώσεως, ἥτις καὶ πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῆ κατὰ νόμον. Πάντως ὁ παραλληλισμὸς καὶ ἡ σύγκρισις τοῦ μεγέθους τοῦ βοηθήματος τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Ταμείου Προνοίας Δημοσ. Ὑπαλλήλων εἶναι, τοῦλάχιστον, ἀτυχής, ἂν ληφθῶν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐξῆς : α) ἡ μακρὰ ζωὴ τοῦ Ταμείου Προνοίας Δ. Ὑ. καθ' ἣν ἐδημιουργήθησαν τὰ ἀπαιτούμενα ἀποθεματικά καὶ αἱ λοιπαὶ οικονομικαὶ συνθήκαι, β) τὸ διπλάσιον ἢ τετραπλάσιον τοῦ ποσοστοῦ τῆς ἐνεργομένης ἐπὶ τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων κρατήσεων καὶ γ) τὰ ἀνώτερα ἐπίπεδα τῶν ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐναντι τῶν ἐφημερίων.

— Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 13ης Μαΐου 1957 ἀπεφάσισε τὴν ἀπονομὴν τῶν ὡς ἔπεται συντάξεων :

Ι. Ἀόγφ γήρατος : Εἰς τοὺς 1) Ἀριστόβουλον Χριστίδην τοῦ Δημ., τ. Γραμματέα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης, ἐκ δρχ. 1052 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-1-57. 2) Πρεσβ. Περικλῆ Πουλόπουλον τοῦ Νικητά, τ. ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἀμφισίας, Ἱ. Μ. Μεσσηνίας, ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-2-57. 3) Πρεσβ. Δημήτριον Χαλκιδῆν τοῦ Χρ., τ. ἐφημ. τῆς ἐνορίας Ἀγναντα, Ἱ. Μ. Ἀρτης, ἐκ δρχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-2-57. 4) Νικ. Χαλκιδῆν τοῦ Ἀνδρ., τ. ἱεροψάλτην τοῦ ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Ἐλευθερίου Κάτω Πατησίων,

Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 539 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 15-2-57. 5) Πρεσβ. Παναγ. Παπανδρέου τοῦ Ἄνδρ. τ. ἐφημ. τῆς ἐνορίας Λυσταίνης, Ἰ. Μ. Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, ἐκ δρχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-4-57.

II. Λόγω ἀναπηρίας: Εἰς τοὺς 1) Πρεσβ.. Ἰσαὰκ Θεοδ. Μουρούζην, τ. ἐφημ. τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Θείας Ἀναλήψεως, τοῦ Δημοτ. Νεκροταφείου Νικαίας, Πειραιῶς, Ἰ. Ἀρχ. Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 760 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 16-3-57. 2) Πρεσβ. Κωνστ. Γαβρ. Σάββαν, τ. ἐφημ. τῆς ἐνορίας Χρυσοπηγῆς Ἰ. Μ. Κασσανδρείας ἐκ δρχ. 448 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-4-57. 3) Πρεσβ. Γεώργιον Ἦλ. Παπαδάκην, τ. ἐφημ. τῆς ἐνορίας Ἀρχοντικῆς Ἰ. Ἐπισκ. Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου ἐκ δρχ. 697 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-2-57.

III. Λόγω προώρου θανάτου: Εἰς τὰς 1) πρεσβυτέραν Μαργετούλαν χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 3-2-57 πρεσβ. Διονυσίου Ἀχτύπη τοῦ Νικ., τ. ἐφημ. τῆς ἐνορίας Ἰ. Μητροπ. Ἄγ. Τριάδος Ζακύνθου, ἐκ δρχ. 471 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-2-57. 2) πρεσβ. Ἀνατολὴν χήρ. τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 18-12-56 πρεσβ. Γεωργ. Παῦλ. Σιδηροπούλου, τ. ἐφημ. τῆς ἐνορίας Νεοκαισαρείου, Ἰ. Μ. Κίτρους, ἐκ δρχ. 432 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1-1-57. 3) πρεσβ. Μαρίαν χήρ. τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 9-1-57 πρεσβ. Βασίλ. Εὐαγ. Τσοῦμαρη, τ. ἐφημ. τῆς ἐνορίας Κυπάρισσος, Ἰ. Μ. Λαρίσης καὶ τὰς ἀγάμους θυγατέρας τῆς α) Σωτηριαν, β) Βάταν, γ) Ἑλένην καὶ δ) Ὠωμαΐδα καὶ ἀνήλικον υἱὸν τῆς Παναγιώτην, ἐκ δρχ. 548 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 10-1-57.

IV. Τὴν μεταβίβασιν: 1) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 25-4-57 συνταξ. πρεσβ. Ἐμμανουὴλ Γεωργ. Νικηφοράκη, εἰς τὴν πρεσβ. αὐτοῦ Ἑλένην χήρ. Ἐμμ. Νικηφοράκη, τὰς ἀγάμους θυγατέρας αὐτῆς Ἀγλαίαν καὶ Ἀμαλίαν καὶ τὸν ἀνήλικον υἱὸν τῆς Νικηφόρου, ἀπὸ 1-5-57, ἐκ δρχ. 530 μηνιαίως. 2) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 14-3-57 συνταξ. πρεσβ. Ἰωάννου Λεον. Χατζηγιάννου, εἰς τὴν πρεσβ. αὐτοῦ Μαριάνθη χήρ. Ἰω. Χατζηγιάννου, ἀπὸ 1-4-57, ἐκ δρχ. 385 μηνιαίως. 3) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 9-3-57 συντ. πρεσβ. Χριστοφόρου Ἀναστ. Χριστοφορίδου, εἰς τὴν πρεσβ. αὐτοῦ Μαρίαν χήρ. Χριστοφ. Χριστοφορίδου, ἀπὸ 1-4-57, ἐκ δρχ. 483 μηνιαίως. 4) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 25-3-57 συνταξ. πρεσβ. Ἰωάν. Πέτρ. Γιάζη, εἰς τὰς ἀγάμους θυγατέρας του Περσεφόνην καὶ Εὐαγγελίαν Ἰω. Γιάζη, ἀπὸ 1-4-57, ἐκ δρχ. 460 μηνιαίως. 5) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 1-4-57 συνταξ. πρεσβ. Δημητρίου Στυλ. Βλυσίδου, εἰς τὴν πρεσβ. αὐτοῦ Οὐρανίαν χήρ. Δημ. Βλυσίδου, ἀπὸ 2-4-57, ἐκ δρχ. 480 μηνιαίως. 6) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 3-3-57 συνταξ. ἱεροψ. Πέτρον Πλιάκα τοῦ Παν., εἰς τὴν σύζ. αὐτοῦ Εὐάνθη Πέτρ. Πλιάκα, ἀπὸ 1-4-57, ἐκ δρχ. 385 μηνιαίως. 7) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 24-2-57 συνταξ. πρεσβ. Χρυσοστόμου Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδου, εἰς τὴν πρεσβ. αὐτοῦ Μαρίαν χήρ. Χρυσ. Ἐμμανουηλίδου, ἀπὸ 1-3-57, ἐκ δρχ. 449 μηνιαίως.

Τὴν ἀπονομὴν ἐφ' ἅπαξ βοηθημάτων συμφώνως τῷ Κανονισμῷ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς εἰς τοὺς ὡς ἔπεται καταστάνας συνταξιούχους τοῦ Ταμείου: 1) Ἀριστόβουλον Δημ. Χρηστίδην δρχ. 3.585. 2) Περικλῆν Νικ. Πουλόπουλον δρχ. 3070, 3) Δημ. Χρ. Χαλκιάν δρχ. 2960, 4) Νικ. Ἄνδρ. Χαλκιάν δρχ. 2400, 5) Παναγ. Ἄνδρ. Παπανδρέου δρχ. 2.960, 6) Ἰσαὰκ Θεοδ. Μουρούζην δρχ. 3.215, 7) Κωνστ. Γαβρ. Σάββαν δρχ. 1880, 8) Γεώργ. Ἦλ. Παπαδάκην δρχ. 3190, 9) πρεσβ. Μαργετούλαν Διον. Ἀχτύπη δρχ. 3200, 10) πρεσβ. Ἀνατολὴν Γεωργ. Σιδηροπούλου δρχ. 2680, 11) πρεσβ. Μαρίαν Βασ. Τσοῦμαρη καὶ ἀγάμους θυγατέρας Σωτηριαν, Βάταν, Ὠωμαΐδα καὶ ἀνήλικον υἱὸν τῆς Παναγιώτην, δρχ. 3.020.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεσ. Κωνστ. Ἀργίτην, Τραγάναν Κορινθίας. Σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀνοικτῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως ἐξεδόθη ἀπόφασις τῶν Ὑπουργῶν Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν. Πλὴν ὁμως τὸ Νομικὸν Συμβούβιον τοῦ Κράτους ἀπεφάνθη, ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰσχυροῦσης περὶ Τ.Α.Κ.Ε. νομοθεσίας, ἡ καθιέρωσις ἀνοικτῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως ὑπ' αὐτοῦ, θὰ εἶναι παράνομος. Διὰ τὴν ρύθμισιν ἐπομένως τοῦ ζητήματος αὐτοῦ θὰ ἀπαιτηθῇ νομοθετικὴ πράξις. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ Δῶρον τοῦ Πάσχα σὰς πληροφοροῦμεν, ὅτι ἐξεδόθη σχετικὴ ἐγκύκλιος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. — **Αἰδεσιμώτατον Δημήτριον Μπούραν,** Ἀρειαν Ναυπλίου. Ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς συνταξιοδοτήσεώς σας σὰς πληροφοροῦμεν, ὅτι τὰ ἔτη τοῦ ἐξωτιστικοῦ θεωροῦνται ὡς συντάξιμα, ἐφ' ὅσον ἐξαγορασθῶν. Δύνασθε δὲ νὰ ἐξαγοράσετε τόσα ἔτη, ὅσα ὑπολείπονται διὰ νὰ συμπληρώσετε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας. Ἐφ' ὅσον λοιπόν, ὡς μᾶς γράφετε, εἴσατε 70 ἐτῶν, δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε μόνον 5 ἔτη. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν τούτων θὰ πρέπει νὰ καταβάλετε εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. περὶ τὰς 5.900 δραχμάς. — **Αἰδεσ. Ἀγαθάγγελον Χαραλαμπίδην, Νεοχωρόπουλον Σεργῶν.** Ὡς μᾶς ἐπληροφόρησεν ἡ ἀρμοδιὰ ὑπηρεσία τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἡ ὀφειλὴ σας σήμερον εἰς αὐτὸ ἀνέρχεται εἰς 883 δραχμάς, ὑπόλοιπον παλαιᾶς σας ὀφειλῆς καὶ εἰς ἑτέρας 745 δραχμάς, αἵτινες ἀφοροῦν κρατήσεις ἐπὶ τοῦ ἐπιδόματος πολυτελοῦς ὑπηρεσίας. Αἱ παλαιαὶ σας καταβολαὶ εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τὸν λογαριασμόν σας καὶ ἔχουν ὑπολογισθῇ. Σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐξαγορᾶς προϋπηρεσίας σὰς πληροφοροῦμεν ὅτι δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε τόσα ἔτη ὅσα ὑπολείπονται πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας σας. Συγκεκριμένως εἰς τὴν ἰδικὴν σας περίπτωσιν δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε 6 ἔτη. Σχετικῶς δύνασθε νὰ υποβάλετε αἴτησιν πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., τὸ ὁποῖον καὶ θὰ καθορίσῃ τὸ καταβλητέον ποσόν. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἡλικίας σας δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προβῆτε εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν, διότι εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὡς ἔτος γεννήσεώς σας φέρεται τὸ πραγματικόν, ἦτοι τὸ ἔτος 1888. — **Αἰδεσ. Δημοσθένην Βαϊκούσην, Πηγὰς Νέστου, Καβάλαν.** Παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐλάβομεν τὴν πληροφορίαν ὅτι βιβλιᾶριον σὰς ἀπεστάλη προπολεμικῶς. Διὰ νὰ ἐκδοθῇ νέον θὰ πρέπει νὰ ἀποστειλετε εἰς ἡμᾶς ἢ εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. (Τμήμα Στατιστικῆς) δύο φωτογραφίας σας. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὀφείλετε περὶ τὰς 800 δραχμάς. — **Αἰδεσ. Ἐφημέριον Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Μιχοῦ.** Ὑπάρχει σχέδιον νόμου σχετικόν πρὸς τὴν ἀνακατάξιν τῶν αἰδ. ἐφημερίων, τὸ ὁποῖον ἐκκρεμεῖ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον νόμον προβλέπεται καὶ ἡ ἰδικὴ σας περίπτωσις, ἥτις καὶ λύεται συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας γραφόμενα. Ἐπομένως, ἐὰν τελικῶς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ψηφισθῇ, θὰ ὑπαχθῆτε εἰς τὴν Β' κατηγορίαν. — **Αἰδεσ. Ἐφημέριον**

Βαλανιδορράχου Πρεβεζέης. Ὅπως θὰ ἀναγνώσετε εἰς τὴν στήλην τῶν εἰδήσεων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους ἀπεφάνθη ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰσχυροῦσης νομοθεσίας τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἡ χορηγήσις ἐπιδόματος τοκετοῦ δὲν δύναται νὰ γίνῃ διὰ τῆς ἐκδοθείσης ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ διὰ νόμου. Ἐπομένως αἱ σχετικαὶ αἰτήσεις περὶ χορηγήσεως ἐπιδόματος τοκετοῦ θὰ ἐκκρεμοῦν μέχρι τῆς ὀριστικῆς ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος. Τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δὲν χορηγᾷ πρὸς τὸ παρὸν δάνεια, διότι ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐνέκρινε τὴν σχετικὴν πίστωσιν, παρὰ τὰς πρὸς τοῦτο ἐπανειλημμένας ἐνεργείας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.—

Αἰδес. Νικόλαον Γλυκόν, Κόμητον Καρύστου. Ἐλάβομεν δραχμὰς 30. Ταχυδρομικῶς σὰς ἀπεστάλη ἡ «Ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς», διὰ τὴν ὁποίαν διεστέσαμεν δραχμὰς 20 διὰ τὴν ἀγοράν της καὶ δραχ. 2 διὰ ταχυδρομικά. Παραμένει εἰς χεῖράς μας ὑπόλοιπον 8 δραχμῶν. Ἐκαστον τεῦχος τοῦ βιβλίου «Βίοι Ἁγίων» τιμᾶται δραχμὰς 12. Γράφατέ μας ποῖου μηνὸς τὸ τεῦχος ἐπιθυμεῖτε, ἀποστέλλοντες προσέτι ἐτέρας 6 δραχμὰς.—

Κύριον Κωνσταντῖνον Σακελλαρόπουλον, Κυπρίνον Ἐβρου. Σὰς ἀπεστάλη τὸ Ἀ' τεῦχος τῆς «Θεολογίας». Ἡ ἀποστολὴ του δὲν καθυστέρησε, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ «Θεολογία» κυκλοφορεῖ εἰς τὸ τέλος ἐκάστου τριμήνου. Διὰ τὴν «Ἐκκλησίαν» ὀφείλετε δραχμὰς τεσσαράκοντα.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φ. Γιοφύλλη, Τὰ προσόντα τῶν ἱερέων κατὰ τὸν Ἁλ. Παπαδιαμάντην. — **Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη,** Ὁ ἱερεὺς στὴ θεία λατρεία ὡς τριεπιτοουργός. — **Βασ. Ἡλιάδης,** Ὁ ἠρωϊσμός ἐνὸς γέροντος ἱερέως τῆς Κύπρου. — **Ἀνθίμου Θεολογίτου,** Μὲ τὴν ὑπομονή... (Ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιον ἐνὸς ἀναχωρητοῦ). — **Τάσου Ἀθ. Γριτσοπούλου,** Ἡ τέχνη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. — **Βασ. Μουστάκη,** Κηρύγματα εἰς τὰ ἀποστολικά ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου» νὰ ἀπευθύνονται μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» δι' ὅ,τι τοὺς ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς ἐνδιαφέρει. Θὰ εὗρουν κατανόησιν καὶ ἐξυπηρέτησιν.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
 Ὅδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπ/φσίον : **Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδών.**